

Daniel Pennac
KURDUN GÖZÜ

Roman

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI

Çeviren: Ömrüm Erdaş

Resimleyen: Renaud Chabrier

1. basım

CAN
ÇOCUK

Daniel Pennac KURDUN GÖZÜ

Kurdun gözünden bir insan,
insanın gözünden bir kurt.

Biri hayvanat bahçesine satılıp insanlara sergileniyor, öteki bir tüccarın elinde oradan oraya sürükleniyor. Bir kurt ve bir çocuk. Yolları hayvanat bahçesinde keşiyor. Çocuk bu tek gözlü kurda bakıyor, kurt da ona. Böylece birbirlerinin yaşamına tanıklık ediyorlar. Benzer acılar, benzer zorluklar çocuk ve kurdu birbirlerine yaklaştırıyor ve ortaya bu güzel dostluk öyküsü çıkıyor.

KDV İÇİNDEDİR
8.00 TL

ISBN 978-971

* 0006550*

Daniel Pennac KURDUN GÖZÜ

Çeviren: Ömrüm Erdaş ■ Resimleyen: Renaud Chabrier

Yayın Yönetmeni: Samiye Öz
Yayın Koordinatörü: Ali Ünal
İç ve Kapak Tasarım: Gözde Bıdır S.
Tasarım Uygulama ve Dizgi: Güldal Yurtoğlu
Düzeltili: Fulya Tük.el
Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Eko Matbaası

1. Basım: Nisan 2010

ISBN 978-975-07-1148-0

L'œil du loup, Daniel Pennac

© Editions Nathan, Paris-France, 1984, 1992

© Editions Nathan / VUEF, Paris-France, 2002

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2010

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım, Dağıtım, Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

CAN
ÇOCUK

Bu kitabın sahibi:

.....

Daniel Pennac

Tam adı Daniel Pennacchioni olan yazar, 1944 yılında Casablanca'da dünyaya geldi. Malaussène isimli bir kahramanın serüvenlerini anlattığı ve çocuklar için yazdığı *La Saga Malaussène* (Malaussène'in Serüvenleri) isimli seriyle tanındı. Esprili ve yaratıcı kalemını, çocuk edebiyatının dışındaki alanlarda da sergileyen Fransız yazar, 2007 yılında ülkenin prestijli ödülllerinden Renaudot Ödülü'nü kazandı. *Kurdun Gözü*, yazarın aynı zamanda İngilizceye de çevrilen ve çevirmenine ödül kazandıran çok önemli bir yapıtı.

KURDUN GÖZÜ

İçindekiler

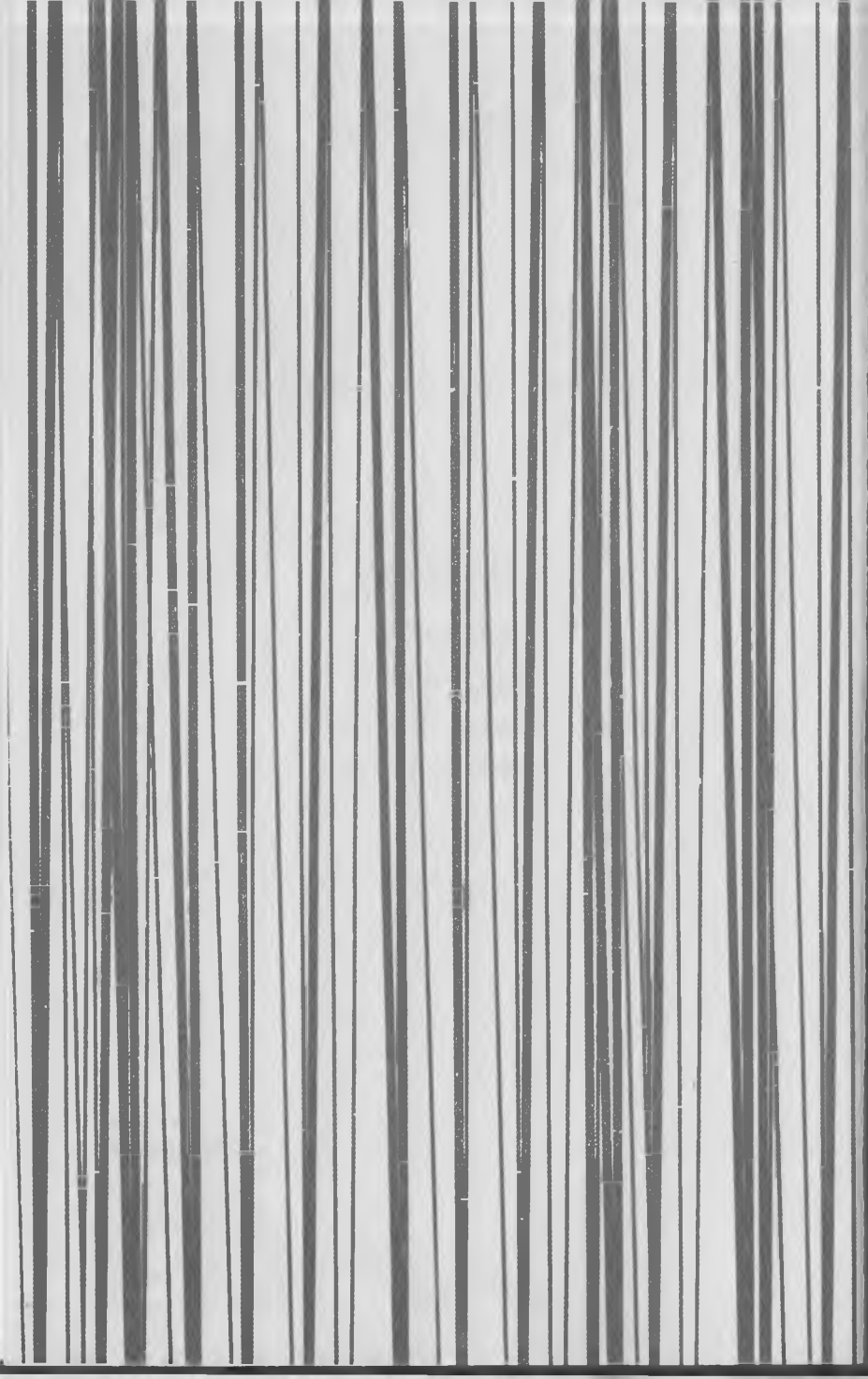
Buluşma, 7

Kurdun Gözü, 21

İnsanın Gözü, 59

Öteki Dünya, 107

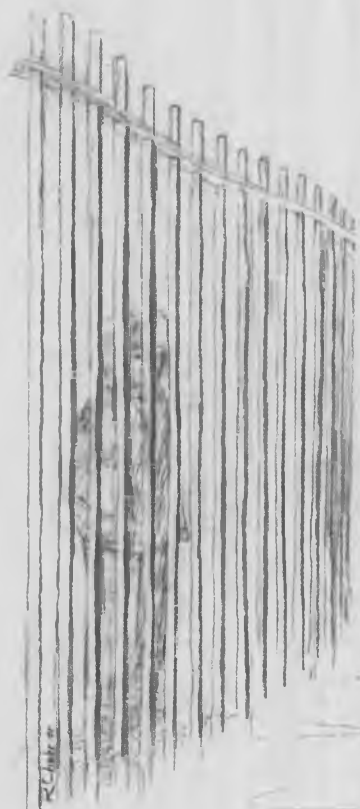

BULUŞMA

R. L. ...

Wolf

Kurdun dolaştığı toprak alanın tel kafesi önünde ayakta duran çocuk kıpırdamıyordu. Kurt gidip geliyordu. Toprak alanı boylu boyunca yürüyor ve durmak bilmiyordu.

“Şu beni sinir ediyor...”

İşte kurt böyle düşünmüştü. Çocuk orada, tel kafesin önünde tamı tamına iki saattir buz tutmuş bir ağaç gibi hareketsiz durmuş kurdun yürüyüşünü izliyordu.

“Benden ne istiyor?”

Kurt kendine bu soruyu sordu. Bu çocuk onu düşündürüyordu. Endişelendirmiyor (kurt hiçbir şeyden korkmazdı), düşündürüyordu.

“Benden ne istiyor?”

Diğer çocuklar koşuyor, zıplıyor, bağılıyor, ağlıyor, kurda dil çıkarıyor ve kafalarını annelerinin etek-

leri altına saklıyorlardı. Sonra gorilin kafesi önünde soytarılık ediyor ve kuyruğu havayı kamçılaman aslanın burnuna doğru kükrüyorlardı. O çocuk bunları yapmıyordu. Hareketsiz ve sessiz ayakta duruyordu. Yalnızca gözleri oynuyordu. Toprak alan boyunca kurdun geliş gidişini izliyorlardı.

“Hayatında hiç kurt görmedi mi bu ya?”

Kurt ise çocuğu her iki seferde bir görüyordu.

Bunun sebebi kurdun yalnızca bir gözünün olmasıydı. Diğerini on yıl önce yakalandığı gün insanlarla savaşırken kaybetmişti. Gidişte (eğer buna gidiş denirse) kurt hayvanat bahçesinin tamamını, kafeslerini, şaklabanlık yapan çocukları ve onların ortasında tamamen hareketsiz duran o çocuğu görüyordu. Dönüşte (eğer buna dönüş denirse) ise toprak alanın içini görüyordu; boş toprak alanını, çünkü eşi geçen hafta ölmüştü. Bir tanecik gri kayası ve cansız ağacı olan üzgün toprak alanını görüyordu. Kurt daha sonra geri döndüğünde, soğuk havada buharlaşan nefes alıp verişiyile o çocuk işte yine oradaydı.

“Benden önce pes edecek,” diye düşündü kurt yürümeye devam ederken.

Ve ekledi:

“Ben ondan daha sabırlıyım.”

Ve yine ekledi:

“Ben kurdum.”

II

Fakat ertesi sabah kurdun uyandıığında gördüğü ilk şey o çocuktur. Toprak alanın önünde, orada, tamı tamına aynı yerde. Kurt az kalsın yerinden sıçırıyordu.

“Herhalde bütün geceyi burada geçirmedim!”

Kurt kendini kontrol etti ve hiçbir şey olmamış gibi gidip gelmeye devam etti.

Kurt yürümeye başlayalı şimdi bir saat olmuştu. Çocuğun gözleri tarafından izlenen bir saat. Kurdun mavi kürkü tel kafese sürtündü. Kasları, kalın kürkünün altında hareket ediyordu. Mavi kurt hiç durması gerekiyormuş gibi yürüyordu. Sanki evine, oraya, Alaska'ya dönüyormuş gibi. “Alaska Kurdu” – tel kafesin üzerindeki küçük demir tabelada işte böyle yazıyordu. Ve bir de bir bölümü kırmızıya boyanarak belirginleştirilmiş Büyük Kuzey haritası vardı. “Alaska Kurdu, Barren Lands”...

Ayakları yere değdiğinde hiç ses çıkarmıyordu. Toprak alanın bir ucundan diğerine yürüyordu. Büyük bir duvar saatinin sessiz vuruşu gibiydi. Çocuğun gözleri de yavaş çekim bir tenis maçı izliyormuş gibi çok ağır hareket ediyordu.

“Onu bu kadar mı ilgilendiriyorum yani?”

Kurt kaşlarını çattı. Dimdik dikilmiş küçük tüy dalgaları burnunun dibinde sona eriyordu. Çocuk hakkındaki tüm bu soruları sormak istiyordu. Bir daha asla insanlarla ilgilenmemeye yemin etmişti.

On yıldır da dayanıyordu: İnsanları hiç aklından geçirmemişti, onlara bir kez bile bakmamıştı. Ne kafesinin önünde soytarılık yapan çocuklar ne etini uzaktan atan görevli ne resmini yapmaya gelen pazar sanatçıları ne de onu küçücük çocuklarına gösterip, "İşte bak, bu kurt, uslu durmazsan ona yem olursun!" diye çığırın aptal anneler... Hiçbir şey onu ilgilendirmemişti.

"İnsanların en iyisi bile peş para etmez!"

Kurdun annesi Kara Alev hep böyle derdi.

Geçen haftaya kadar kurt birkaç kez yürümeyi bırakmıştı. Anne kurtla birlikte ziyaretçilerin karşısına geçip oturuyorlar ve tam anlamıyla sanki onları görmüyorlardı! Ziyaretçilerin önünde durup doğruca onlara bakarlardı. Bakışları sizi delip geçerdi. Sanki orada yokmuşsunuz hissine kapılırdınız. Bu hiç hoş değildi.

"Böyle neye bakabiliyorlar?"

"Ne görüyorlar?"

Daha sonra anne kurt öldü (bir kar kekliği gibi gri beyazdı). O günden beri kurt hiç durmadı. Sabahtan akşama kadar yürüyor, eti de etrafındaki yerde donuyordu. Dışarıda i harfi gibi (noktası beyaz buhardan olan bir i) dimdik duran çocuk ona bakıyordu.

"Yazık ona," diyerek kararını verdi kurt.

Ve çocuğu düşünmeyi tamamen bıraktı.

III

Fakat ertesi gün çocuk oradaydı. Bir sonraki gün de. Ve daha sonraki günler de. Ta ki kurt onu tekrar iyice düşünmek zorunda kalıncaya kadar.

“Kim bu ya?”

“Benden ne istiyor?”

“Bütün gün hiçbir şey yapmıyor mu?”

“Çalışmıyor mu?”

“Okula gitmiyor mu?”

“Arkadaşı yok mu?”

“Annesi babası yok mu?”

“Ya da ne bileyim?”

Yürüyüşünü hızlandıran bir sürü soru. Ayaklarının ağırlaştığını hissetti. Henüz yorulmamıştı, ama yorulabilirdi.

“Olamaz!” diye düşündü kurt.

Sonunda yarın hayvanat bahçesini kapatacaklar-

dı. Ayın bu günü hayvanların ihtiyaçlarına, kafeslerin bakımına ayrılmıştı. O gün ziyaretçi alınmıyordu.

“Ondan kurtulacağım.”

Hiç de öyle olmadı. Ertesi gün, diğer günlerdeki gibi, çocuk oradaydı. Hatta daha önce hiç olmadığı kadar, tamamen çöl olmuş hayvanat bahçesinin içinde toprak alanın önünde tek başına duruyordu.

“Ah! Hayır...” diye inledi kurt.

Eh, evet!

Kurt şimdi kendini çok yorgun hissediyordu. Bu çocuğun bakışının ağırlığı bir ton olsa gerekti.

“Tamam,” dedi içinden kurt, “Tamam!”

“Bunu sen istedin!”

Ve aniden yürümeyi kesti. Çocuğun tam karşısına oturdu. Ve o da çocuğa bakmaya koyuldu. Ona sizi delip geçen bir bakışla bakmıyordu, hayır. Onunki gerçek bir bakış, saplanıp kalmış bir bakıştı!

Oldu. Artık yüz yüzeydiler.

Ve bu devam ediyordu.

Hayvanat bahçesinde hiç ziyaretçi yoktu. Veterinerler henüz gelmemişlerdi. Aslanlar inlerinden çıkmamışlardı. Kuşlar tüylerinin içinde uyuyorlardı. O gün herkesin dinlenme günüydü. Maymunlar bile soytarlık yapmayı bırakmışlardı. Uykuya dalmış yarasalar gibi dallara asılıyorlardı.

Yalnızca bu çocuk oradaydı.

Ve mavi kürklü bu kurt...

"Bana mı bakmak istiyorsun? Tamam! Ben de sana bakacağım! Göreceğiz bakalım..."

Fakat bir şeyler kurdu rahatsız ediyordu. Aptal bir ayrıntı... Kurdun yalnızca bir gözü vardı, çocuğunsa iki. Üstelik kurt çocuğun hangi gözüne bakacağını bilmiyordu. Karar veremiyordu. Tek gözü hareket ediyordu: sağ-sol, sol-sağ. Çocuk gözlerini kırpmıyordu. Kurt kendini korkunç şekilde rahatsız hissediyordu. Asla kafasını çevirmeyecekti. Yeniden yürümesi kesinlikle mümkün değildi. Sonuçta giderek daha fazla

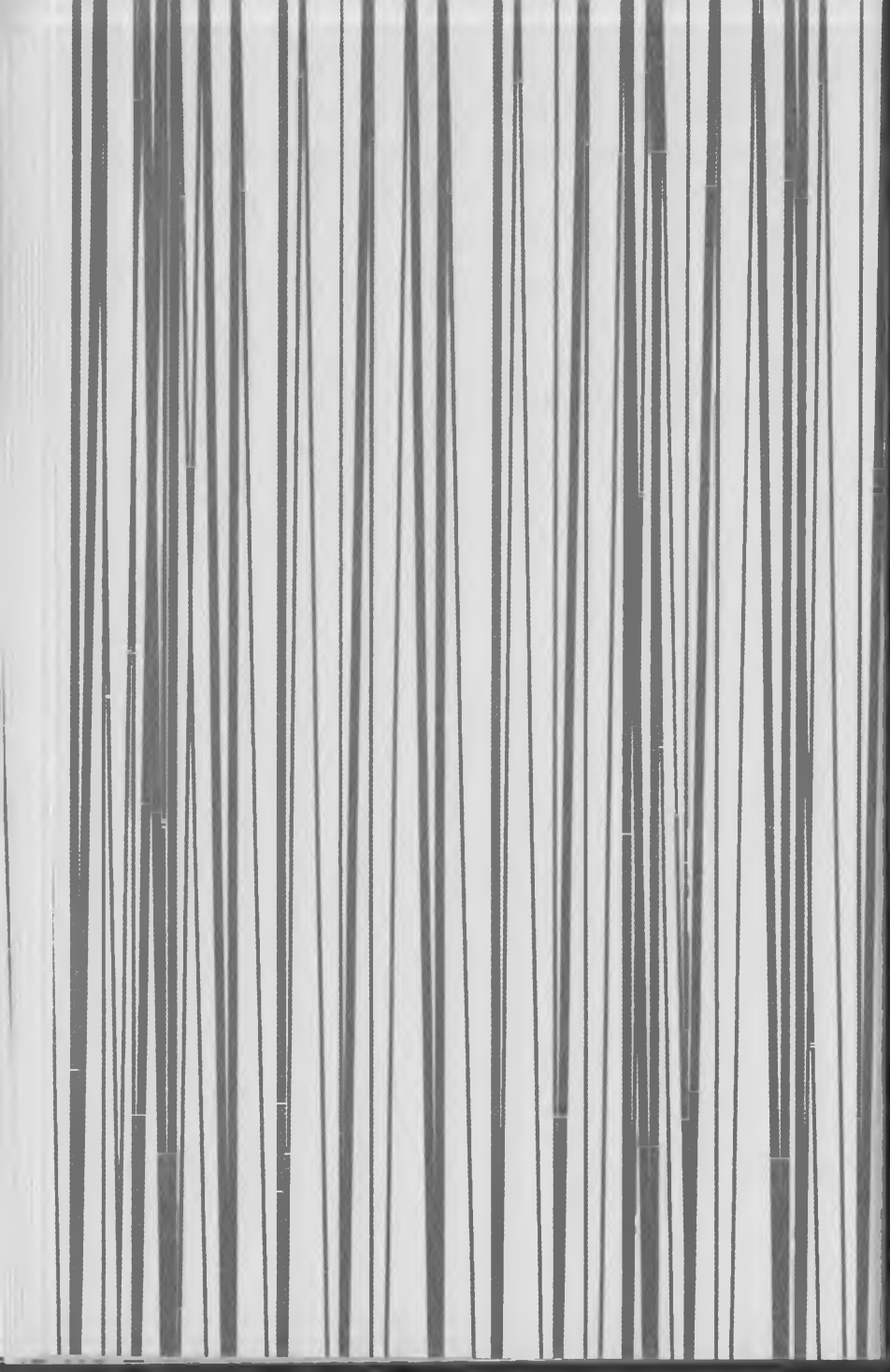

panikledi. Az sonra kapalı gözünün yara izinin kenarında bir damla gözyaşı belirdi. Bu, acıdan değil, güçsüzlük ve sinirdendi.

Bunun üzerine çocuk kurdu sakinleştiren, güvenini yerine getiren garip bir şey yaptı. Bir gözünü kapadı.

Ve işte şimdi ıssız ve sessiz hayvanat bahçesinde; önlerinde uzun bir zaman, birbirlerine gözlerini dikmiş bakıyorlardı.

KURDUN GÖZÜ

Tam ortasında siyah bir gözbebeği olan yuvarlak sarı bir göz. Hiç kapanmayan bir göz... Çocuk geceleyin yanan bir muma bakıyor gibiydi; o gözden başka bir şey görmüyordu: Ağaçlar, hayvanat bahçesi, telle çevrili toprak alan, hepsi yok olmuştu. Geriye tek bir şey kalmıştı: kurdun gözü. Ve göz, ortasında giderek daha da kararan bir gözbebeği ve irisin sarı kahveliginde beliren değişik renklerdeki küçük lekeleriyle, boş gökyüzündeki kızıl bir ay gibi giderek daha da büyüyor, daha da yuvarlaklaşıyordu. Lekeler kâh burada göğün altında donmuş su gibi mavi, kâh orada altın bir pul gibi parlayan sarı renkteydiler.

Ama en önemlisi gözbebeğiydi. Kara gözbebeği!

"Bana bakmak mı istedin, bak öyleyse!"

İşte gözbebeği böyle der gibiydi. Ürkütücü biçimde parlıyordu. Sanki bir alev gibiydi. "İşte bu," diye düşündü çocuk, "kara bir alev!"

Ve işte cevap verdi:

"Tamam, Kara Alev, sana bakıyorum, korkmuyorum."

Gözbebeği büyüdü, gözün her tarafını kapladı, gerçek bir yangın gibi yandı, çocuk bakışlarını çevirmedi. Ve her yeri siyah olduğunda, tamamen siyah, o, kurdun gözünde ondan önce kimsenin görmediği bir şey keşfetti: Gözbebeği canlıydı. Bu, yavrularının ortasına tortop uzanmış homurdanarak gözlerini çocuktan ayırmayan siyah bir kurttu. Kıpırdamıyor-

du, ama parlak kürkünün altında gergin bir fırtına olduğu hissediliyordu. Sarkık dudakları göz kamaştırıcı dişlerinin üstünde havaya kalkmıştı. Ayaklarının uçları titriyordu. Sıçrayacaktı. O boydaki küçük bir çocuğu bir lokmada bitirebilirdi.

“Gerçekten korkmuyor musun?”

Gerçekten korkmuyordu. Çocuk orada kaldı. Kurttan gözünü ayırmadı. Bir süre sonra Kara Alev’in kasları yavaşça gevşedi. Sivri dişlerinin arasından son olarak şöyle fısıldadı:

“Tamam, peki, çok istiyorsan istediğin kadar bak, ama ben yavrulara ders anlatırken beni rahatsız etme, olur mu?”

Ve çocukla daha fazla ilgilenmeden etrafında yatan yedi küçük tüylü yavruya uzun uzun baktı. Kızıl bir haleyi andırıyorlardı.

“İris,” diye düşündü çocuk, “gözbebeğinin etrafındaki iris...”

Evet, beş yavru tam anlamıyla irisle aynı kızılıktaydı. Altıncının kürkü maviydi, saf bir gökyüzünün altındaki donmuş su gibi maviydi. Mavi Kurt!

Yedincisi ise (bu, küçük, sarı bir kurttu) altın bir ışıltı gibiydi. Ona bakınca gözlerinizi kırpardınız. Kardeşleri ona Altın Pul derlerdi.

Her tarafta kar vardı. Tepelerin kapattığı ufka kadar... Alaska’nın sessiz karı, orada, Kanada’nın Büyük Kuzey’inde, her yerdeydi.

Kara Alev'in sesi bu beyaz sessizlikte biraz gösterişli biçimde yeniden yükseldi:

"Çocuklar, bugün size İnsan'dan bahsedeceğim!"

II

"İnsan mı?"

"Yine mi?"

"Ya, hayır!"

"Bize sürekli insan hikâyeleri anlatıyorsun!"

"Sıkıldık artık!"

"Biz artık bebek değiliz!"

"Bari bize Kanada geyiklerini ya da kar tavşanlarını ya da ördek avını falan anlat..."

"Evet, Kara Alev, bize av hikâyeleri anlat!"

"Biz kurtlar, bizler avcıyız, evet mi hayır mı?"

Fakat az sonra Altın Pul'un ulumaları sesleri bastırdı:

"Hayır, ben insan hikâyesi istiyorum. Gerçek bir hikâye, insanı gerçekten korkutan; anne, sana yalvarıyorum, bir insan hikâyesi, bayılırım!"

Yalnızca Mavi Kurt sessiz kalmıştı. O hiçbir za-

man geveze biri olmamıştı. Üstelik ciddiydi. Hatta azıcık hüzünlü... Kardeşleri onu sıkıcı bulurlardı. Her şeye rağmen o konuştuğunda -ki bu nadiren olurdu- herkes onu dinlerdi: Tıpkı bir sürü yara izi olan yaşlı bir kurt gibi bilge bir yavruydu.

Tamam. Biraradayız. Beş kızıl kafa dalaşmaya başladılar, ben seni boğazından yakaladım, sırtına atladım, ayaklarını ısırdım, sonra kendi kuyruğumun etrafında deli gibi dönmeye başladım... Karmaşa tamamlandı.

Altın Pul meydana çılgın bir kurbağa gibi atlayıp onları tiz sesiyle cesaretlendirdi. Çevrelerinde kar gümüş pırıltılar halinde uçuşuyordu.

Kara Alev de onlara izin verdi.

"Ne kadar da eğleniyorlar... Yakında kurtların gerçek hayatlarını tanıyacaklar!"

Bunları söylerken bakışları tek eğlenmeyen yavrusu Mavi Kurt'a kaydı. "Tıpkı babası."

Bu düşüncede gurur ve hüznün vardı, baba Büyük Kurt ölmüştü.

"Çok ciddi," diye düşündü Kara Alev.

"Çok endişeli..."

"Çok kurt..."

"Dinleyin!"

Mavi Kurt bir kaya gibi hareketsiz oturmuş, ön ayaklarını uzatmış, kulaklarını dikmişti.

"Dinleyin!"

Kavga bir anda sona erdi. Kar yeniden yavru kurtların etrafına yağıyordu. Önce hiçbir şey duyulmadı. Kızıl kafalar kürklü kulaklarını boşuna havaya dikmişlerdi, buz tutmuş kocaman bir dil darbesine benzeyen rüzgârın iniltisinden başka bir şey duyulmuyordu.

Ve sonra, rüzgârın ardından çok uzun bir uluma duyuldu.

“Bu Kuzen Gri,” diye fısıldadı Kızıl Kafalardan biri.

“Ne diyor?”

Kara Alev Mavi Kurt’a hızlı bir bakış attı. İki de Kuzen Gri’nin nöbetçilik yaptığı dağın tepesinden onlara ne dediğini gayet iyi biliyorlardı.

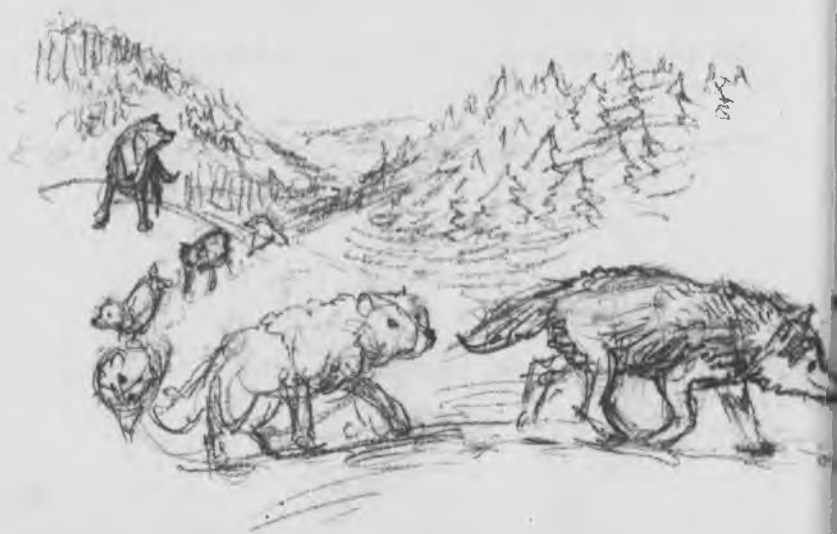
İnsan!

Onları arayan.

Bir grup avcı...

Geçen sefer gelenler.

“Oyun bitti çocuklar, hazır olun, gidiyoruz!”

III

Demek ki çocukluğun avcılardan kaçarak geçti, öyle mi Mavi Kurt?

Evet, öyle.

Kuzen Gri'nin aşılamaz sandığı tepelerle çevrili, sessiz vadiye yerleşirdik. Orada bir ya da iki hafta kalırdık, sonra yeniden kaçmak gerekirdi. İnsanlar asla cesaretlerini yitirmezlerdi. İki ay boyunca aileyi kovalayan hep aynı gruptu. Büyük Kurt'u, babayı, zaten ellerine geçirmişlerdi. Kolay olmamıştı. Ne tuhaf bir kavgaydı! Ama onu yine de yakalamışlardı.

Kaçıyorduk. Art arda yürüyorduk. Kara Alev önden gidiyordu, hemen ardından Mavi Kurt ilerliyordu. Onlardan sonra Altın Pul ve Kızıl Kafalar geliyordu. Ve nihayet en arkada izleri kuyruğuyla silerek gelen Kuzen Gri görünüyordu.

Asla iz bırakılmazdı. Tamamen kaybolunurdu, kuzeyde hep daha uzağa. Hava giderek daha çok soğurdu. Kar buza dönüşürdü. Kayalar keskinleşirdi. Ama insanlar bizi yine de bulurlardı.

Her zaman. Hiçbir şey onları durdurmazdı.

İnsanlar...

İnsan...

Akşamları tilki inlerinde uyunurdu. (Tilkiler biraz yiyecek karşılığı inlerini kurtlara memnuniyetle verirlerdi. Tilkiler avlanmayı pek sevmezlerdi, çok tembeldiler.) Kuzen Gri, vadiye bakan kayalığın üstüne oturup dışarıda nöbet tutardı. Mavi Kurt inin girişinde yatarken, en dipteki Kara Alev hikâyeler anlatarak yavruları uyuturdu. Tabii ki insan hikâyeleri... Ve hava karanlık olduğunda, oyun oynamak için çok yorgun olduklarında, korkmaya bayıldıklarından ve Kara Alev onları korumak için orada olduğundan Altın Pul ve Kızıl Kafalar hikâyeleri dinlerlerdi.

Bir varmış bir yokmuş...

Hep aynı hikâyeyi anlatırdı: beceriksiz kurt yavrusuyla yaşlı mı yaşlı büyükannesinin hikâyesini.

R. Chabrier

Bir varmış bir yokmuş, çok beceriksiz bir kurt yavrusu varmış. Bu yavru kurt öylesine beceriksizmiş ki hayatı boyunca hiçbir şey yakalayamamış. Kanada Ren geyikleri onun için fazla hızlı koşuyor, yer sıçanları gözünün önünden kaçıp gidiyor, ördekler kayboluveriyorlarmış... Şimdiye kadar hiçbir şey yakalayamamış. Kendi kuyruğunu bile! Çok ama çok beceriksizmiş.

İyi ama elbet bir işe yaraması gerekiyormuş, öyle değil mi? Neyse ki bir büyükannesi varmış. Çok yaşlıymış. Öylesine yaşlıymış ki o da hiçbir şey yakalayamıyormuş. Kocaman hüzünlü gözleriyle koşan gençleri izlermiş. Avın yanına yaklaşıncaya kılını bile kımıldatamazmış. Herkes onun için üzülürmüş. Ava giderken onu inde bırakırlarmış. Yavaşça biraz etrafı toplayıp sonra özenle kendi temizliğini yaparmış. Çünkü gümüş gibi parlak harika bir kürkü varmış. Bu, ona gençliğinden kalan tek şeymiş. Hiçbir kurdun onunki kadar güzel kürkü yokmuş. Temizliği bitince -ki bu onun tam iki saatini almış- büyükanneinin girişine uzanmış. Burnunu patileri arasına alır Beceriksiz'in dönüşünü beklermiş. Beceriksiz işte bu işe yararmış: büyükanneyi beslemek. Avlanan ilk Ren geyiği, hop! But büyükanne içinmiş.

"Senin için çok ağır değil mi Beceriksiz?"

"Hiç de değil, hiç de değil!"

"Öyleyse yolda oylanma!"

"Ayakların birbirine dolaşmasın!"

“İnsana dikkat et!”

Vs.

Beceriksiz, öğütleri bile dinlemezmiş. Bildiğini yaparmış.

“Ta ki...”

“Ta ki ne?” diye sorarlardı Kızıl Kafalar gözlerini karanlıkta kocaman açarak.

“Ta ki ne? Ta ki ne?” diye bağıırdı Altın Pul, dili dışarıda.

“Ta ki İnsan Beceriksiz’den önce ine varana kadar,” diye cevapladı Kara Alev ürkütücü bir fısıltıyla.

“Ya sonra?”

“Ya sonra? Ha? Sonra? Sonra?”

“Sonra İnsan büyükanneyi öldürmüş, palto yapmak için kürkünü almış, şapka yapmak için kulaklarını almış ve burnuyla da kendine maske yapmış.”

“Peki... Sonra?”

“Sonra mı? Sonra yatma vakti çocuklar, devamını yarın anlatacağım.”

Çocuklar söylenirlerdi, ama Kara Alev vazgeçmezdi. Çok geçmeden in yavaş yavaş derin nefes sesleriyle dolardı.

Bu, Mavi Kurt’un sorusunu sormak için beklediği andı. Hep aynı soru:

“Kızıl Alev, hikâyen gerçek mi?”

Kızıl Alev bir an düşünür sonra hep aynı garip cevabı verirdi:

“Aslında aksinden daha gerçek.”

IV

Mevsimler böylece geçiyor, yavrular büyüyor genç kurtlar, genç avcılar oluyorlardı. Hiç İnsan görmemişlerdi. Yani hiç yakından görmemişlerdi. Onları duymuşlardı. Örneğin Büyük Kurt'un onlarla çatıştığı gün... Büyük Kurt'un ulumaları, sonra bir İnsan çığılığı, her iki popoya da geçirilmiş bir diş, panik çığılıkları, emirler, sonra bir gök gürültüsü, sonra, sonrası yok. Büyük Kurt geri gelmemişti.

Ve yeniden kaçmaya başlamışlardı.

Onları uzaktan da görmüşlerdi. İnsanların yerleştikleri vadiyi güçlkle terk ediyorlardı. Vadiyse tütme-ye başlamıştı. Gerçek bir kazan gibiydi.

"Karı kirletiyorlar," diye homurdanıyordu Kara Alev.

Onları en yüksek tepeden gözetliyorlardı. Kazanın dibinde iki ayakları üstünde yürüyorlardı.

Acaba daha yakından neye benziyor olabilirlerdi?

“Kuzen Gri, sen onları daha yakından görmüştün değil mi?”

“Gördüm evet.”

Kuzen Gri çok konuşkan biri değildi.

“Neye benziyorlar?”

“İnsanlar mı? İki ayak ve bir silah...”

Bundan başka onun ağzından bir şey alınamazdı.

Kara Alev ise artık kimsenin inanmadığı hikâyeler anlatırdı. Şimdi herkes büyümüştü.

“İnsanlar her şeyi yer: Ren geyiklerinin otunu, Ren geyiklerinin kendisini ve ağızlarına koyacak bir şeyleri kalmamışsa kurt da yiyebilirler!”

Veya:

“İnsanların iki tane derisi vardır: birisi çırılçıplak, tüysüz, ikincisi bizimkisi.”

Veya:

“İnsan mı? İnsan bir koleksiyoncudur.” (Bu cümleyi kimse anlamamıştı.)

Ve sonra bir gün, mola zamanında -herkes nefes nefese kalmıştı- birisi şöyle bir soru sordu:

“Acaba neden hep aynı avcı grubu bizi izliyor?”

Kuzen Gri yaralı ayaklarını yalıyordu.

“Altın kürklü küçük bir dişi kurttan bahsedildiğini duymuşlar...”

Cümlesini tamamlamadan Kara Alev ona şaşırtıcı bir bakış attı.

Çok geç. Bütün Kızıl Kafalar Altın Pul'a bakıyorlardı. Altın Pul da kulaklarını dikmiş diğerlerine bakıyordu.

"Nasıl? Beni mi arıyorlar?"

Güneş bulutları delip geçmek için tam da o an seçmişti. Bir güneş ışığı Altın Pul'un üstüne düştü ve herkes gözlerini kaçırdı. Gerçekten göz kamaştırıcıydı! Yüzünün ucundaki siyah burnuyla gerçek bir altın kurt... Burnu öylesine siyahtı ki tüm bu altın renginin içinde bu onu biraz şaşı yapıyordu.

"Çok hoş," diye düşündü Kara Alev, "benim kızım çok hoş..." Çok geçmeden şunu ekledi: "Ama akıllı bir karış havada." Sonra iç çekti ve en derinlerinden gelen bir sesle mırıldandı:

"Açıkça söyle Büyük Kurt, neden bana kurtların en güzelini verdin? Yeterince sıkıntımız yok mu?"

V

“Nasıl? Beni mi arıyorlar?”

Altın Pul bunu garip bir şekilde söylemişti. Bu, Mavi Kurt’un dikkatini çekmişti.

“Onlar beni mi arıyorlar?”

Kaprisli... Bu şaşırtıcıydı...

Mavi Kurt kız kardeşi hakkında ne düşüneceğini bilmiyordu. Güzel bir kurttu tabii ki. En güzeliydi. Ya avlanmadaki becerikliliği... Alt edilemez! İyi avcı olan Kızıl Kafalardan çok daha hızlıydı. Kara Alev’inkilerden daha iyi gören bir gözü vardı! Kuzen Gri’ninkinden daha sağlam bir kulağı vardı! “Ve benimkinden daha keskin bir burnu!” Mavi Kurt bunu bilmek zorundaydı. Birden durdu, rüzgârı kokladı ve şöyle dedi:

“Orada... Çayır fareleri!”

“Orası neresi?”

“Orada!”

Belirli bir yeri gösteriyordu, üç yüz metre ileriye. Oraya gittiler ve keklik gibi tombul bir kırmızı karınlı yer sıçanı ailesi buldular. Yerin altında. Kızıl Kafalar şaşkınlıktan kendilerine gelediler.

“Nasıl bildin?”

Altın Pul şöyle cevapladı:

“Burun.”

Veya yazın, ördek avında...

Kızıl Kafalar sessizce avlarına doğru yürüyorlardı. Yalnızca burunları sınırı geçiyordu. Suda bir dalgalanma bile yoktu. Ama yine de on seferin dokuzunda, ördekler gözlerinin önünden uçup gidiyorlardı. Altın Pul sarı otların içinde bir kedi gibi eğilerek kıyıda kaldı. Bekliyordu. Ördekler su hizasında ağır ağır uçuyorlardı. İçlerinden biri (hep en iri olanı) üstünden geçerken, hop! Bir sıçrayış ve şak!

“Bunu nasıl başarıyorsun?”

“Göz!”

Ren geyiklerinin göçünde ise sürü tüm ovaya yayıldığında... En yüksek tepeye tırmandılar ve Altın Pul şöyle dedi:

“Büyük kayadan itibaren sağdaki altıncı hasta...”

(Kurtlar yalnızca hasta geyikleri yerlerdi. Bu bir prensipti.)

“Hasta mı? Bundan nasıl emin olabiliyorsun?”

“Kulak!”

Altın Pul ekledi:

"Dinle, kötü nefes alıp veriyor."

Kutup tavşanlarını bile yakalıyordu. Ve hiçbir kurt şimdiye kadar bunu başaramamıştı.

"Ayaklar!"

Fakat bu başarılarının yanında inanılmaz derecede kolay şeyleri kaçıyordu. Örneğin nefes nefese kalmış yaşlı bir geyiğin peşinden koşarken, dikkati kar keklıklarının uçuşuyla dağılıyordu.

Gözlerini kaldırıyor, ayaklarını birbirine dolaştırıyor, ağzını burnunu buruşturuyordu. Sonra onu bir yaşındaki bir kurt yavrusu gibi bağırıp gülererek yerde yuvarlanırken buldular.

R. Chénier

"Sen çok gülüyorsun," diye azarladı Mavi Kurt, bu ciddi değil.

"Ya sen, sen de çok ciddisin, bu da komik değil."

Bu tip cevaplar Mavi Kurt'un hoşuna gitmiyordu.

"Neden bu kadar çok gülüyorsun Altın Pul?"

Gülmeyi kesti, doğruca Mavi Kurt'un gözlerine baktı ve cevap verdi:

"Çünkü canım sıkılıyor."

Altın Pul açıkladı:

"Bu berbat ülkede olan bir şey yok, asla bir şey değişmiyor!"

Ve yineledi:

"Canım sıkılıyor."

VI

Ve tabii ki Altın Pul can sıkıntısının da etkisiyle onları, insanları yeniden görmek istedi. Yakından. Bir gece olan oldu. Her zamanki gibi yine ailenin peşinden gidiyorlardı. Aynı avcı grubu. İnden üç saat uzaklıktaki çukur bir çalılıkta konaklıyorlardı. Altın Pul ateşlerinin kokusunu alıyor, kuru odun çatırtısını bile duyuyordu.

"Ben oraya gidiyorum," dedi kendi kendine.

"Güneş doğmadan dönerim.

"En sonunda neye benzediklerini göreceğim."

"Anlatacak bir şeylerim olacak, daha az sıkılacağız."

"Ve ne de olsa aradıkları ben olduğuma göre..."

İyi sebepleri olduğunu düşünüyordu.

Yola koyuldu.

O gece Mavi Kurt (bir önseziyle) uyandığında, Al-

tın Pul bir saatten beri yoldaydı. Hemen tahmin etti. Kuzen Gri'yi atlatıp (o bunu da yapmayı biliyordu!) insanlara gitmişti. .

“Onu yakalamam lazım!”

Mavi Kurt onu yakalamayı başaramadı.

Avcıların kampına vardığında kalın bir iple bir darağacına asılı bir ağın çevresinde ateşin ışığında ayakta dans eden insanları gördü.

Ağın içindeki Altın Pul boşlukta çırpınıyordu. Kürkü gece karanlığında altın ışıltılar saçıyordu. Köpekler ağın altında çılgınca zıplıyorlardı. Çeneleri birbirine vuruyordu. İnsanlar dans ederken bağırişiyorlardı. Kurt derileri giymişlerdi. “Kara Alev haklıydı,” diye düşündü Mavi Kurt ve birden, “eğer ipi kesersem ağ köpeklerin ortasına düşer ve açılır. Altın Pul onlara göre çok hızlı, paçamızı kurtarırız!” dedi.

Ateşin üstünden atlamak gerekiyordu. Bu bir kurt için pek de kolay değildi. Ama bunu yapmak gerekiyordu. Hem de hemen. Korkmaya zaman yoktu.

"Baskın benim tek şansım!"

Alevlerin üstünde, insanların üstünde (ateş yüzlerini kızartıyordu), ağın üstünde yakıcı bir sıcaklık vardı.

İpi bir diş darbesiyle kesti ve haykırdı:

“Kaç Altın Pul!”

İnsanlarla köpekler hâlâ havaya bakıyorlardı.

Altın Pul tereddüt ederek şöyle dedi:

“Özür dilerim Mavi Kurt, özü...”

Ve böylece kavga başladı. Mavi Kurt iki köpeği alevlere gönderdi.

“Git, aileyi sana emanet ediyorum!”

Daha sonra Mavi Kurt, Altın Pul’un harika bir şekilde zıpladığını gördü. Sonra bir gürültü duydu. Kar Altın Pul’un çevresinde fışkırdı.

Kaçtı!

Gecenin içinde kayboldu.

Mavi Kurt buna sevinmeye güçlüğüle zaman buldu.

Ayı kadar iri bir insan Mavi Kurt’un önünde eğilmiş iki eliyle alev almış bir odunu sağa sola sallıyordu. Şoke edici bir durumdu. Mavi Kurt’un kafası sanki patlıyordu. Ve gece... Düştüğü yerde kıvılcımlar saçılan bir gece. Döndü... Döndü... bir türlü düşmek bilmiyordu.

VII

İşte. Uyandığında yalnızca bir gözünü açtı. Onu öldürmemişlerdi. Kürkü, çatışmada, satılamayacak kadar yıpranmıştı. Öyleyse hayvanat bahçesi... Nihayet hayvanat bahçeleri... Son on yılda beş ya da altı tane yapılmıştı. Yerler çimentodan, tavan sacdan. Karıştırılmış topraktan yerler ve açık bir gökyüzü. Küçük kafesler ve büyük parmaklıklar. Duvarla çevrilmiş topraklar ve tel kafesler. Size uzaktan atılan et. Pazar günü ressamı. İnsanların sizden korkan çocukları. Geçip giden mevsimler...

Yapayalnız. Kafeslerdeki yabancı hayvanların arasında...

"İnsan bir koleksiyoncudur."

Kara Alev'in sözünü şimdi anlıyordu.

Yapayalnız. Ta ki bir dişi kurdu kafesine koydukları güne kadar.

Önceleri Mavi Kurt bundan pek memnun değildi. Yalnız kalmaya alışmıştı. Hatıralarını bir arkadaşına tercih ederdi. Dişi Kurt bir sürü soru soruyordu:

"Senin adın ne?"

Gri tüyleri ve neredeyse beyaz bir yüzü vardı.

"Nereden geliyorsun?"

Ayaklarının uçları da beyazdı.

"Seni çok uzun zaman önce mi yakaladılar?"

"Kar keklğine benziyor," diye düşündü Mavi Kurt.

"Tamam," dedi Dişi Kurt, "istemiyorsan konuşma, ama seni uyarıyorum: Sen bana bir soru sorarsan ben cevap vereceğim! Bana Keklik derler."

Bunun üzerine Mavi Kurt sordu:

"Ya sen nereden geliyorsun?"

"Büyük Kuzey'den."

"Büyük Kuzey büyüktür."

“Ben Barren Lands’ten, Kuzey Buz Denizi’nden geliyorum.”

Mavi Kurt nefesini tuttu. “Barren Lands mi?” İnsanlar onu yakaladıkları yere de aynı adı vermişlerdi. Kalbinin göğsünde hızla çarptığını hissetti.

“Barren Lands mi? Söylesene, orada kimseyi...”

“Oradaki herkesi tanırım!”

“Altın kürklü dişi bir kurt tanıyor musun?”

“Altın Pul mu? Kara Alev’le Büyük Kurt’un kızları mı? Tabii ki onu tanıyorum! Ama öncelikle o küçük bir kurt değil, kocamandır. En büyük kurtlardan bile daha büyüktür. Ve dahası altın bir kürkü yoktur...”

“Altın kürkü yok mu? Sen bana masal mı anlatıyorsun?”

“Bu masal değil, ben asla yalan söylemem. Altın bir kürkü vardı, doğru. Artık yok. Soldu.”

“Soldu mu?”

“Aynen öyle. Bir gece kardeşlerinden biriyle gitti, kimse nereye gittiklerini asla bilmedi. Ve sabahleyin yalnız başına geri döndü. Kürkü solmuştu. Güneşte artık parlamıyordu. Saman sarısı! Yas tutuyor derler.”

“Öyle mi derler?”

“Onun hakkında bir sürü şey söylüyorlar ve söyledikleri çoğu şey doğru. Onu iyi tanırım. Kurtlar her zaman insanlardan çok daha iyi avcılar olmuşlardır. Bu doğru! Ne onun ne de onun ailesinin insanlar

tarafından asla yakalanamayacakları söylenir, bu doğru!"

"Sen bu konuda ne biliyorsun?" diye sordu göğsünün gururla şiştiğini hisseden Mavi Kurt.

Böylece Keklik anlatmaya başladı. Yaz mevsimiydi. Üç kurt ailesi çok sayıda ördeğin bulunduğu bir gölün etrafında toplanmıştı. Aralarında Altın Pul'un ve Keklik'in aileleri de vardı. Hepsi de bekliyordu. Sessizce. "Pır, pır, pır." Birden havadan gelen sesleri duyduklarında hepsi bunun ne anlama geldiğini anlamıştı. Helikopter! (Evet, şimdi de bizi helikopterle yakalamaya koyulmuşlardı!) Ve, bum, bum, bum! İlk atışlar. Herkes paniğe kapılmıştı! Kurtlar pervanelerin rüzgârıyla dağılmışçasına dört bir yana kaçıyorlardı. Neyse ki avcılar isabet ettiremiyorlardı. Onlar eğlenmek için avlanan amatörlerdi. Sonunda helikopter daha yakına, otların üzerine indi. Otların içinde ayırt edilmesi mümkün olmayan Altın Pul vardı. Otlarla tamı tamına aynı renkti! Aniden yerinden sıçradı: Hop! Pilotun bacağı: Pırrr! Helikopter yeniden yükseldi, etrafında garip bir dönüş yaptı ve hop! Gölün

ortasına düştü! O zaman Keklik Altın Pul'a yaklaşıp şöyle sormuştu: "Bunu nasıl başardın Altın Pul, söyle nasıl?"

"Ve bana ne cevap verdi biliyor musun?"

"Göz!"

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Açıklayacağım. Sen gerisini anlat."

"Evet, gerisi. Sonra, gölün ortasında bir helikopter, ördeklerin (kızgın ördeklerin!) arasında insanlar ve kıyıda, çevrelerinde oturan kurtlar. Herkes gülmüyordu. Öylesine matraktı ki, tahmin bile edemezsin! Tek gülmeyen Altın Pul'du."

"O gülmüyor muydu?"

"Hayır, o asla gülmez."

VIII

İşte bu konuşmadan sonra Mavi Kurt, Keklik'in arkadaşlığını kabul etti. Keklik neşeliydi. Birbirlerine anılarını anlattılar. Seneler geçti. Keklik geçen hafta öldü. Böylece bugüne geldik, tam da Mavi Kurt'un tel kafesinde, o çocuğun karşısında oturduğu yere.

Birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı, bu çocukla bu kurt acaba ne kadar zamandır böyle bakıyorlardı? Çocuk güneşin batışını kurdun gözünde birçok kez görmüştü. Alaska'nın soğuk güneşini değil (solgun mu solgun ışığından onun batıyor mu yoksa doğuyor mu olduğu asla anlaşılmazdı...), buranın güneşini değil, ziyaretçiler gittiğinde her akşam kaybolan hayvanat bahçesinin güneşini. Kurdun gözünde işte o zaman gece olurdu. Önce renkleri yok eder, sonra da görüntüleri silerdi. Ve en sonunda gözkağı bu sönen gözün üzerine kapanırdı. Kurt orada, çocuğun karşısında, dimdik otururdu.

Aslında o uyurdu.

■ ■ ■

Böylece çocuk parmak uçlarına basarak, bir odayı terk ederken hayvanat bahçesini terk ederdi.

■ ■ ■

Fakat her sabah Kara Alev, Kuzen Gri, Kızıl Kafalar, Altın Pul ve Keklik kurdun gözünde uyandıklarında çocuk orada, tel kafesin önünde hiç kıpırdamadan dikkatli bir biçimde dururdu.

“Yakında hakkımdaki her şeyi bileceksin.”

Kurt artık en küçük anılarını bile bir araya getiriyordu: hayvanat bahçesinin tüm o bahçeleri, kendi gibi mahkûm olan üzgün mü üzgün tüm o hayvanlar, bakmıyormuş gibi yaptığı çok da neşeli olmayan tüm o insan yüzleri, geçip giden mevsimlerin bulutları, ağacının düşen son yaprağı, Keklik’in etine bir daha dokunmamaya karar verdiği günkü son bakışı...

Mavi Kurt’un o ana kadarki en son anısı karşısına çıktı.

Bu, tam da çocuğun kışın ilk günlerinde bir sabah tel kafesinin önüne geldiği andı.

“Evet, benim son anım sensin.”

Bu doğrudur. Çocuk kendi görüntüsünün kurdun gözünde belirişini görüyordu.

“Beni başta böyle sinirlendirdin işte!”

Çocuk kendini bu yusuvarlak gözün içinde ayakta, donmuş bir ağaç gibi hareketsiz dururken görüyordu.

“Kendi kendime, ‘Benden ne istiyor? Hayatında hiç kurt görmedi mi bu ya,’ diyordum.”

Çocuğun soluğu kurdun gözünde beyaz bir buğuya dönüşüyordu. “Kendi kendime, ‘Benden önce pes edecek, ben ondan daha sabırlıyım, ben kurdum,’ diyordum.”

Fakat kurdun gözünde, çocuk gitmeye niyetli görünmüyordu.

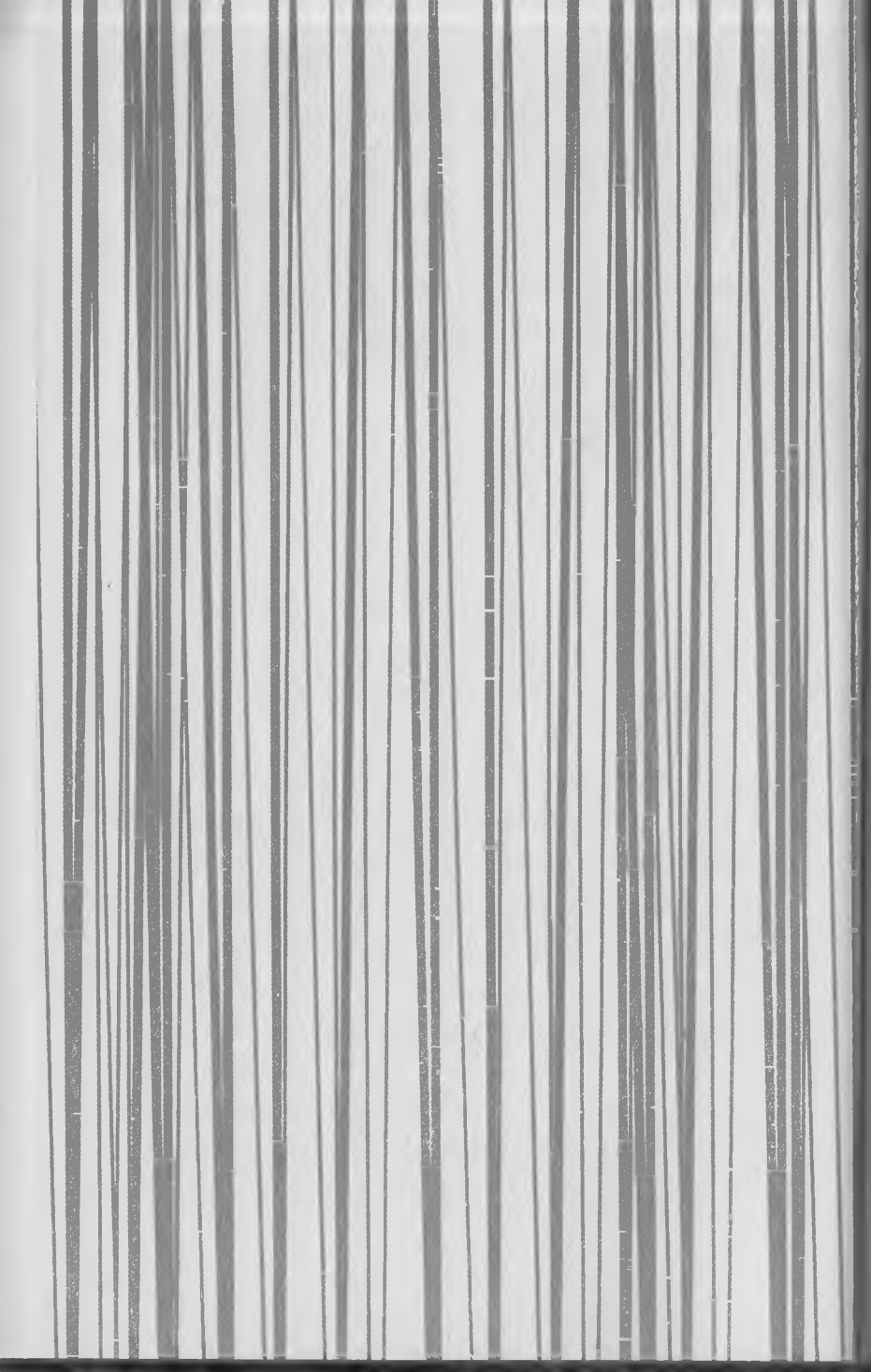
“Kızgındım, biliyorsun!”

Sonunda kurdun gözbebeği daraldı ve bir alev gibi çocuğun görüntüsünün çevresini sardı.

“Ve sonra sen gözünü kapadın. Bu... bu gerçekten kibar bir hareketti.”

Şimdi her şey sakindi. Kışın son kar taneleri ya-
vaşça kurdun ve çocuğun üzerine düşmeye başladı.

“Peki ama ya sen? Sen? Sen de kimsin? Ha? Kim-
sin sen? Ama önce adın ne?”

İNSANIN GÖZÜ

Çocuğa adı ilk defa sorulmuyordu. Diğer çocuklar ilk başta...

"Ya sen, burada yeni misin?"

"Nereden geliyorsun?"

"Baban ne iş yapıyor?"

"Kaç yaşındasın?"

"Evcilik oynamayı biliyor musun?"... gibi çocuk soruları sormuşlardı.

Fakat en sık sorulana, kurdun az önce kafasının içinde sorduğu soruydu:

"Adın ne senin?"

Ve hiç kimse çocuğun cevabını anlamamıştı. "Benim adım Afrika."

"Afrika mı? Bu bir insan ismi değil, ülke ismi!"

Gülmüşlerdi.

"İşte bu yüzden adım Afrika."

"Cidden mi?"

"Dalga mı geçiyorsun?"

"Sen bizimle alay mı ediyorsun?"

Çocuk tuhaf bir bakış atmış ve sakin bir şekilde sormuştu:

"Dalga geçer gibi bir halim mi var?"

Öyle bir hali yoktu.

"Özür dileriz, şaka yapıyorduk..."

"Biz seni üz..."

"Senin..."

Çocuk, özürleri kabul ettiğini göstermek için elini kaldırmış ve hafifçe gülümsemişti.

"Evet, benim adım Afrika, bu benim adım. Soyadım da N'Bia. Benim adım Afrika N'Bia."

Fakat çocuk, öyküsü olmayan bir ismin anlamı olmadığını gayet iyi biliyordu. Hayvanat bahçesindeki bir kurt gibi: yaşamöyküsünü bilmezsen diğerlerinden farksız bir hayvansın.

"Tamam Mavi Kurt, sana hikâyemi anlatacağım."

Ve işte dönüşme sırası çocuğun gözüne gelmişti. Sönen bir ışığa benziyordu ya da yerin altına uzanan bir tünele. İşte bu, Mavi Kurt'un bir tilki inindeymiş gibi hareket ettiği bir tünel. Giderek daha az görünüyordu. Kısa süre sonra bir damla ışık bile görülmedi. Mavi Kurt ayaklarının ucunu bile göremiyordu. Ne

kadar zamandır çocuğun gözünün içinde bu şekilde ilerliyordu? Söylemesi zordu. Yıllar gibi geçen dakikalar boyunca. Ta ki karanlığın dibinde duyulan cılız ses şu duyuruyu yapana kadar:

“İşte Mavi Kurt, ilk anımın başladığı yer burası!”

II

Korkunç bir gece. Aysız bir Afrika gecesi. Sanki güneş dünyanın üzerinde hiç parıldamamış gibi. Ve bununla birlikte bir gürültü patırtı! Panik çığlıkları, dörtnala koşuş sesleri, Mavi Kurt'un kaçırıldığı gecelere benzeyen patlamaların ardından her bir yandan fişkırان şimşekler! Ve az sonra duyulan alevlerin çatırdaması. Duvarlara yapışıp kalmış kırmızı ışık ve kara gölgeler. Savaş ya da buna benzer bir şey. Her yerde yangınlar, yıkılan evler.. "Toa! Toa!"

Bu, bağırarak koşan bir kadındı. Kollarında bir şey taşıyor ve kocaman bir deveyi yularından tutarak giden bir adamı çağırıyordu.

"Satıcı Toa, rica ederim dinle beni!"

"Çene çalacak zamanım olduğunu sanıyorsan yanıyorsun!"

“Çene çalmak için değil Toa, çocuk için. Al bu çocuğu ve buradan uzak bir yere götür! Onun artık bir annesi yok.”

Kadın kollarında tuttuğu zavallıyı uzattı.

“Bu kadar küçük bir çocukla ne yapmamı istiyorsun? Ben ona sudan başka bir şey veremem ki!”

Birden yandaki bir pencereden alevler fişkırdı. Toa bıyıklarındaki kılların yanık kokusunu aldı.

“Ah Afrika! Lanetli Afrika!”

“Senden rica ediyorum Toa, kurtar şu çocuğu! Bak büyüğünce sana hikâyeler anlatır: düş kurduran hikâyeler!”

“Benim düş kurmaya ihtiyacım yok, sabahtan akşama kadar hayal kuran şu aptal deveyle yeterince sıkıntım var zaten!”

Bu cehennemi sanki bir vahanın kenarındaymış gibi rahatça geçen deve birdenbire durdu.

“Toa!” diye bağırdı kadın, “Sana para vereceğim!”

“Kımıldamıyor bile! Sen ilerleyecek misin bakayım ha?”

“Çok para, Toa, çok!”

“Kutsal deve, ne zaman aptal desem, duruyor. Ne kadar para?”

“Neyim varsa.”

“Hepsini mi?”

“Evet, hepsini!”

III

Gün bambaşka bir manzaraya uyanmıştı. Mavi Kurt gözlerine inanamadı.

"Kar!"

Ne bir ağaç ne bir kaya ne de bir tutam ot. Yalnızca kar ve mavi gökyüzü. Göz alabildiğine karlı tepeler. Garip, sarı ama her adımda çatırdayıp gıcırdayan ve Alaska karı gibi plaka halinde kayan bir kar. Ve gökyüzünün tam ortasında beyaz bir güneş: Size gözlerinizi kapattırıyor, satıcı Toa'yı terden sırlıklam ediyor.

"Lanet çöl! Lanet kum! Bu hiçbir zaman sona ermeyecek mi?"

Toa ikiye katlanmış biçimde yürüyordu. Deveyi dizgininden tutuyor ve dişleri arasından sövüyordu:

"Ah Afrika! Lanet Afrika!"

Deve dinlemiyordu. Hayal kurarak ilerliyordu. O

R. Chakraborty

normal bir deve değil tek hörgüçlü bir hecin devesiydi. Toa'nın onun sırtına koyduğu şeyler inanılır gibi değildi! Tencereler, çamaşır kazanları, kahve değirmenleri, ayakkabılar, gaz lambaları, hasır tabureler; hörgücünün inip çıkmalarıyla oynayıp duran gerçek bir seyyar hırdavatçı. Ve yukarıda, bu yığının en tepesinde siyah yünden yapılma bir Bedevi yeldirmesine sarınmış dimdik oturan çocuk. Uzaklara bakıyordu.

"Ah buradasın!" diye düşündü kurt, "O namussuz, seni bırakacak diye korkmuştum."

Mavi Kurt korkmakta haklıydı. Korkunç geceden bu yana birçok sene geçmişti. Ve satıcı Toa birçok kez çocuğu bırakmaya çalışmıştı.

Her zaman aynı şekilde davranırdı. Bazı sabahlar, özellikle bir şeye kızdıysa (işlerin kötü gitmesi, su kaynağının kuruması, gecenin çok soğuk olması, her zaman iyi bir neden vardır...) sessizce ayağa kalkar, kahverengi yünden çadırını katlar ve uyuklayan devenin kulağına fısıldardı:

"Hadi deve, kalk ayağa, gidiyoruz."

Çocuk uyur taklidi yapardı. Ardından ne geleceğini bilirdi.

"Ee, geliyor musun?"

Satıcı Toa, kuru bir devedikeni çiğneyerek ona bakan devenin eyerini sıkıca çekiştirdi.

"Kalkacak mısın sen?"

Hayır. Deve hâlâ dizleri üzerinde yatıyordu. İşte

hep o anda Toa iri, budaklı bir sopayı sallayarak şöyle derdi:

"Bunu mu arıyorsun?"

Fakat sopanın tekrar yere düşmesi için devenin dudaklarını kaldırması ve ona düz ve sarı olan iri dişlerini göstermesi yeterliydi.

"Çocuk olmadan yola çıkmam."

İşte devenin sessizliğinden, hareketsizliğinden ve sakin bakışından bu anlaşılıyordu. O zaman Toa çocuğu gidip sertçe dürterek uyandırırdı.

"Hadi ayağa kalk! Bana böyle yeterince zaman kaybettirdin. Yukarı tırman ve sesini çıkarma."

Devenin hörgücüne başka kimseyi kabul etmediği belliydi. Çocuk tepede, satıcı Toa ayakları yakıcı kumda aşağıda.

"Selam şekerim, iyi uyudun mu?"

"Afrika gibi! Ya sen Tencere, gece güzel miydi?"
(Tencere, çocuğun deveye taktığı sevgi dolu addı.)

"Evet, iyi uyudum, garip bir rüya gördüm."

"İyi, gidelim mi?"

"Gidelim."

Tencere ayağa kalktı ve turuncu gökyüzüne doğru yükseldi. Gün doğuyordu.

Satıcı Toa sövüp savıyor, tükürüyor ve Afrika'yı lanetliyordu. Deve ile çocuk şakalaşyordu. İkisi de içlerinden gülmeyi uzun zaman önce öğrenmişti. Oysa dışarıdan bakınca kum tepelikleri gibi düz ve ciddiydiler.

IV

Hayatı böylece başlamıştı. Tüm Afrika'da satıcı Toa deveyi ondan daha hızlı yükleyip boşaltan bir çocuk bulamazdı. Ne Bedevi çadırları önünde malları onun kadar güzel tanıtan ne develeri daha iyi anlayan ne de özellikle akşamları ateşin etrafında Sahra bir buz çölü kadar soğuduğunda ve insan kendini daha da yalnız hissettiğinde daha güzel hikâyeler anlatan birini bulabilirdi.

"İyi anlatıyor, ha?"

"İyi anlatıyor, değil mi?"

"Evet, iyi anlatıyor!"

Bu, göçebe kamplarındaki müşterileri çekiyordu. Toa memnundu.

"Hey Toa, bu çocuğa ne isim taktın?"

"Ona isim takacak zamanım olmadı; çalışıyorum ben!"

Göçebeler satıcı Toa'yı sevmezlerdi.

"Toa, sen bu çocuğu hak etmiyorsun."

Çocuğu mangalın hemen yanına oturtuyorlar, ona sıcak çay, hurma, yoğurt veriyorlardı (çok sıska buluyorlardı) ve şöyle diyorlardı:

"Anlat."

Böylece çocuk onlara yukarıda Tencere'nin hörgücü üzerinde kafasında doğan hikâyeleri veya her gece, hatta bazen güneşin altında ilerlerken hayal kuran devenin hikâyelerini anlatırdı. Tüm bu hikâyeler Sarı Afrika, Sahra, kumun, güneşin, yalnızlığın, akrelerin ve sessizliğin Afrika'sı hakkındaydı. Ve kervanlar yakıcı gökyüzünün altında yeniden yola koyulduklarında çocuğun hikâyelerini duyanlar develerinin tepesinden başka bir Afrika görürlerdi. Kum orada yumuşaktı, güneş ise bir pınar; artık yalnız değillerdi: Çocuğun sesi onlara çölün her yerinde eşlik ediyordu.

"Afrika!"

Olay, o gecelerin birinde yaşlı bir Bedevi şefinin (en az yüz elli yaşında vardı) şu açıklaması üzerine oldu:

"Toa, bu çocuğa Afrika adını vereceğiz!"

Afrika anlatırken Toa mantosuna sarınır, bir kenarda otururdu. Fakat her hikâyenin sonunda elinde bronz parçaları veya eski para toplamak için tuttuğu beyaz demirden bir kâseyle ayağa kalkardı.

“Çocuğun hikayelerinden bile para alıyor!”

“Satıcı Toa, biri seni istese sen kendini bile satacısın!”

“Ben satıcıyım,” diye homurdandı Toa, “ben işimi yaparım.”

Toa'nın her şeyi satabileceği doğrudu. Zaten bir sabah her şeyi sattı.

Olay, çölün kumlu bölümünün bittiği yerde, güneyde bir şehirde oldu. Başka bir Afrika'da. Gri. Yakıcı çakıl taşları, dikenli çalılıklar ve daha da güneyde kuru otlular.

“Beni burada bekle,” diye emretmişti Toa. “Çadırı göz kulak ol.”

Ve devesini eyerinden tutarak şehirde kaybolmuştu. Afrika terk edilmekten artık hiç korkmuyordu. Tencere'nin onsuz bir yere gitmeyeceğini biliyordu.

Buna karşılık Toa geri geldiğinde yalnızdı.

“Deveyi sattım!”

“Nasıl? Tencere’yi sattın mı? Kime?”

“Seni ilgilendirmez.”

Göz ucuyla garip bir biçimde baktı.

“Zaten seni de sattım.”

Ve ekledi:

“Sen artık bir çobansın.”

R. Chakraborty

V

Toa'nın gidişinin ardından Afrika Tencere'yi saatlerce aramıştı. Boşuna.

"Ama o şehri terk edemez, bensiz bir adım bile atamaz! Bana söz vermişti!"

Yoldan geçenlere sormuştu. Ona şöyle demişlerdi: "Küçük, burada her gün iki bin tane deve satılır!"

Kendi yaşıtı çocuklara sormuştu:

"Hayal kuran bir deve gördünüz mü?"

Çocuklar gülmüşlerdi:

"Tüm develer hayal kurar!"

Develerin kendilerine bile sormuştu:

"Bir kum tepeciği büyüklüğünde bir deve!"

Develer ona çok yukarıdan bakıp:

"Bizim aramızda güzel hayvanlar dışında öyle ufak develer bulunmaz yavrum..."

Ve tabii ki deve alıcılarına da başvurmuştu:

"Satıcı Toa tarafından satılmış, kum rengi güzel bir hecin devesi..."

"Ne kadar?" diye soruyorlardı başka bir şeyle ilgilenmeyen alıcılar.

Ta ki Keçiler Kralı sinirlenene kadar:

"Hey Afrika, sen burada deve aramak için değil sürülerimi korumak için bulunuyorsun!"

Toa Afrika'yı Keçiler Kralı'na satmıştı. Keçiler Kralı kötü bir adam değildi. Yalnızca sürülerini dünyadaki her şeyden daha çok severdi. Zaten saçları beyaz koyun gibi kıvırcıktı, sadece keçi peyniri yer, koyun sütü içer ve uzun, ipek gibi yumuşak keçi sakalını oynatan keçi sesiyle konuşurdu. Evde oturmaz, sürülerini kendi baktığı zamanların anısına bir çadırda kalırdı ve siyah kıvırcık yünden yapılmış kocaman yatağını asla terk etmezdi.

"Evet, ben çok yaşlıyım, yoksa bir çobana ihtiyacım olmazdı."

Ne zaman bir koyun hasta olsa, ayağı kırılrsa, bir keçi kaybolrsa çobanı gönderiyordu.

"İyi anladın mı Afrika?"

Oğlan anladığını işaret etti.

"Öyleyse otur ve dinle."

Keçiler Kralı oğlana büyük bir parça peynir ile bir kâse sıcak süt uzattı ve ona çobanlık mesleğini öğretti.

Afrika tam iki sene boyunca Keçiler Kralı'nın hizmetinde kaldı. Gri Afrika'nın halkı oradan geri dönmüyordu. "Genelde yaşlı adam bir çobana on beş günden fazla bakmaz. Senin bir sırrın var mı?"

Afrika'nın hiçbir sırrı yoktu. O iyi bir çobandı, hepsi o kadar. Çok basit bir şeyi anlamıştı: Sürülerin düşmanı olmaz. Eğer aslan veya çita bir keçi yemişse bu acıktığı içindir. Afrika Keçiler Kralı'na şöyle bir açıklama yapmıştı:

"Kralım, aslanların sürülere saldırmasını istemiyorsan, onlara yiyeceği kendin vermelisin."

"Aslanları beslemek mi?"

Keçiler Kralı sakalını sıvazladı.

"Tamam Afrika, bu kötü bir fikir değil."

Ve Afrika, keçileri nereye otlatmaya götürse şehirden getirdiği büyük et parçalarını aslanların önüne diziyordu.

"İşte senin payın Aslan, benim koyunuma dokunma."

Gri Afrika'nın Yaşlı Aslan'ı telaş etmeden et kokusunu takip ederek sokakları dolaşıyordu.

"Sen garip bir tipsin Çoban, gerçekten garip bir tip," der ve yemeye koyulurdu.

Afrika ile Çita uzun bir konuşma yapmıştı. Çita sürünerek sürüye yaklaştığı bir akşam Afrika şöyle dedi:

"Kıvrılıp durma Çita, seni duydum."

Şaşkına uğrayan Çita kafasını kuru otlardan çıkartarak "Ama bunu nasıl yaptın Çoban? Beni kimse asla duyamaz!" dedi.

"Ben Sarı Afrika'dan geliyorum. Orada yalnızca sessizlik vardır, bu da insanı kulağı kesik yapar. Bak, sana omzunun üzerinde iki pirenin kavga ettiğini söyleyebilirim."

Bir diş darbesiyle çita iki pirenin de hakkından geldi.

“Peki,” dedi Afrika, “seninle konuřmam lazım.”

Etkilenen ita oturdu ve dinlemeye başladı.

“Sen iyi bir avcısın ita. Tüm hayvanlardan daha hızlı koşuyor ve daha uzağı görüyorsun. Bunlar aynı zamanda çobanlık özellikleridir de.”

Sessizlik. Çok uzaktan bir filin bağırışı duyuldu. Ardından da silah sesleri.

“Yabancı avcılar...” diye fısıldadı Afrika.

“Evet, geri geldiler,” dedi çita, “onları dn gördüm. ”

Hznl bir an yařandı.

“ita, sen de benimle çobanlık yapmaz mıydın?”

“Ne kazanacaęım?”

Afrika uzun uzun çita’ya baktı. Eskiden akan iki damla yaş dudaklarının köşesine kadar siyah izler bırakmıştı.

“Senin bir arkadaşa ihtiyacın var Çita ve benim de.”

İşte Çita ile bunlar yaşanmıştı. O ve Afrika ayrılmaz olmuşlardı.

VI

En genç keçiler otlaklar çok uzak olduğunda sürüyü takip edemiyorlardı. Yoruluyorlardı. Yolda güçlükle yürüyorlardı. Asla uzakta olmayan sırtlanlar da onlarla dalga geçerek yalanıyorlardı. Çita, sırtlanları avlamak için gidip gelmekten bıkmıştı. En narin keçi yavruları aynı zamanda en güzelleri ve en az bulunanlardı. Bu, Keçiler Kralı'nın "Habeşistan Güvercinlerim" dediği özel bir türdü. Başlarına bir şey gelecek düşüncesiyle uykusuz geceler geçiriyordu.

"Kralım, güvercinlerinizi korumak için bir fikrim var."

Afrika şöyle açıkladı:

"En gençleri arkada bırakmak lazım."

Keçiler Kralı sakalından üç kıl kopardı.

"Yapayalnız arkada, sen delirdin mi? Ya sırtlanlar?"

"İşte benim fikrim: Yavruları dikenli çalılarının en büyüklerinin içine koyalım, sırtlanlar da onlara dokunmasın."

Keçiler Kralı gözlerini yumdu ve hızlıca düşündü:

"Bir bakalım, bütün keçiler dikenleri yer, onlar çivileri öğütecek çeneye sahiptirler, dikenler tüylerine zarar vermez ve sırtlanların dayanamadıkları bir şey varsa o da dikenlerdir. Bu, şüphesiz iyi bir fikir. Söyle bana Afrika, ben neden bunu senden önce düşünemedim?"

Afrika ihtiyarın gözlerine bakakaldı, öylesine çökmüş, öylesine solgunlardı ki. Sonra sakince cevapladı:

"Çünkü çoban artık benim. Sen de Kralsın."

Sırtlan'ın dikenli çalılığa bakan kafası neredeyse gözüküyordu.

"Hayır Afrika, burnumun dibinde bu keçi yavrusu ve bir tane daha Habeşistan Güvercini! Böyle bir suça eğilim! Hiç kibar davranmıyorsun!"

O kadar çok salyası akıyordu ki ayaklarının arasında çiçek büyüyebilirdi.

Afrika, hayvanın alnına hafifçe vurarak "Döndüğümde sana yaşlı aslandan kalanları getireceğim. Aslanlar zenginler gibidir, geriye hep bir şeyler bırakırlar," dedi.

Sırtlan'ın kokusunu sevmeyen Çita kaşlarını çattı.
"Çoban, bununla konuşmamalıydın."

"Ben herkesle konuşuyorum."

"Haksızsın. Ben buna güvenmiyorum."

Sürü yeniden yola koyuldu. Çita Sırtlan'ı küçümseyerek son bir bakış attı ve şöyle dedi: "Nasıl olsa bunun hiç önemi yok. Ben yaşadıkça kimse keçilerinden birini yiyemeyecek."

İşte. Zaman geçiyordu. Sürü huzur içinde yaşayıp gidiyordu. Keçiler Kralı rahatça uyuyordu. Aslandan kalanlarla kendine ziyafet çeken Sırtlan dahil herkes mutluydu. (Hatta Habeşistan Güvercinleri'ni kendisi korumak için dikenlerin yanında kalmaya can atıyordu. Çita gözlerini gökyüzüne kaldırarak başını salladı. "Harika!" diye Sırtlan'ı protesto etti. "Güvercinlerin başına bir şey gelirse seni Çoban'a ilk ben söyleyeceğim!")

Gri Afrika'da küçük çobanı herkes tanırdı. Ger-

çek bir şöhret. Akşamleyin Afrika, ateşlerini yakar yakmaz er veya geç karanlık gölgeler ona doğru kayarlardı. Bunlar hırsız değillerdi. Keçiler Kralı'nın küçük çobanı Afrika'nın hikâyelerini dinlemeye gelen insan ve hayvanların kalabalığıydı. Onlarla başka bir Afrika'nın, Sarı Afrika'nın ağzından konuşuyordu. Onlara esrarengiz biçimde kaybolan Tencere devenin rüyalarını anlatıyordu. Ama orada doğmamış olsa bile onlardan daha iyi tanıdığı Gri Afrika'nın hikâyelerini de anlatıyordu.

"İyi anlatıyor, değil mi?"

"İyi anlatıyor, öyle değil mi?"

"Gerçekten öyle, evet, iyi anlatıyor!"

Ve gün ağarırken herkes kendi köşesine çekildiğinde hâlâ birarada gibiydiler.

Bir gün Bozkırların Gri Gorili bir hikâye anlattı:

"Söylesene Çoban, başka bir Afrika'nın, her yerinde yüksek ve bulut gibi gür ağaçları olan yeşil bir Afrika'nın var olduğunu biliyor musun? Benim orada sivri kafalı uzun boylu bir kuzenim var!"

Yeşil bir Afrika mı? Buna pek inanılmıyordu. Ama Bozkırların Gri Gorili'ne nadiren karşı çıkılırdı...

Hayat garip... Size tamamen yok saydığınız bir şeyden bahsediliyor, hayal edilemez bir şey, neredeyse inanması imkânsız ve işte siz onu keşfediyorsunuz. Yeşil Afrika... Çocuk yakında onu tanıyacaktı, Yeşil Afrika'yı!

VII

Olay bir gece vakti oldu. Afrika anlatıyor, hayvanlar dinliyorlardı. Birden Çita seslendi:

“Şşttt!”

Çok uzaktan Sırtlan'ın gülüşü duyuldu. Fakat alışılmadık bir gülüş. Öfkeli bir gülüş...

“Habeşistan Güvercinleri'ne bir şey oluyor!”

Çita ayakları üzerine atıldı.

“Ben oraya gidiyorum! Çoban, sen sürüyle bana katıl.”

Sonra gözden kaybolmadan az önce, “Ona güvenmemen gerektiğini sana söylemiştim!” dedi.

Afrika sabah erkenden dikenli çalılığa vardığında, kalbi neredeyse duracaktı. Çalılık boştu! Sırtlan kaybolmuştu. Çita da. Etraftaysa kavga izleri. Ve kimse tabii ki bir şey bilmiyordu. Keçiler Kralı az daha ölüyordu.

“Habeşistan Güvercinim! Güzeller güzelim! Çeki-

ci yavrum benim! Gözümün bebeği! Nadir bulunanım! Çitalarla bu kadar beraber olursan işte böyle olur! Az daha beni yiyecekti! Lanet Çoban, seni bir elime geçirirsem, sen ve senin dikenli çalı fikirlerin! Defol! Seni boğazlamadan kaybol!"

Gri Afrika'da kalmak mı? İmkânsız. Çok üzücü. Sarı Afrika'yı yeniden bulmak mı? Tencere'siz? Hayır. Çocuk, Bozkırların Gri Gorili'ni yeniden düşündü. Yeşil Afrika: "Benim orada bir kuzenim var..."

■ ■ ■

"Peki yolculuğun ücretini nasıl kayşılacaksınız?" diye sormuştu şoför.

"Kamyonunu temizleyeceğim," diye cevapladı Afrika.

"Temizlemeye gerek yok, önemli olan motor."

"Yemeklerini hazırlayacağım."

"Benim yemeğim çoktan hazır." (Şoför ona kepekli peksimetle beyaz peynirden oluşan yemeğini göstermişti.)

"Sana hikâyeler anlatacağım."

"Peki, hikâyeleri severim. Hem bu uyumamı da engeller. Atla bakalım. Eğer canımı sıkarsan seni camdan aşağı atarım."

İşte. Gri Afrika'yı böyle terk ettiler. Şoför kamyonu (çok hızlı) kullanırken Afrika da anlatıyordu. Fakat anlatırken başka bir şey düşünüyordu. Küçük keçinin, Çita'nın ve Sırtlan'ın başlarına ne gelmişti? "Yoksa birbiri ardına tüm arkadaşlarımı kayıp mı edeceğim? Acaba uğursuzluk mu getiriyorum?"

Gün doğuyordu. Ve batıyordu. Hüzünlü bir yolculuk. Uzun bir yolculuk. Çok uzun. Çok sıcak. Çok yavan.

Kamyon, her parçası sallanan bir çeşit küçük otobüstü. Otobüse başka yolcular da aldı. Şoför onlardan para alıyordu. Çok para. ("Bende hikâye anlatan bir çocuk var!") Çok yolcu aldı. Çok fazla. Afrika şoföre şöyle dedi:

"Yükün çok fazla şoför ve çok hızlı sürüyorsun..."

"Kes sesini ve anlat!"

Afrika anlatıyordu. Gece-gündüz. Geceleyin onu dinleyen gözler görüyordu.

Ve bir sabah herkesin avazı çıktığı kadar bağırdığı duyuldu. Orada, kuru ve çatlamış deniz toprağının en ucunda Tropikal Orman'ın yeşili belirmişti.

Herkes sevinçten haykırarak pencerelere yapıştı. Şoför hızı daha da artırdı. Hızla ormana daldılar. Ve tabii ki kenarları devasa eğreltiotlarıyla çevrili bir virajda küçük otobüs yoldan çıktı ve devrildi. Demir hurdasının ve çılgın motorun kulakları patlatan gürültüsü duyuldu.

Afrika'nın bayılmadan önce gördüğü son şey boşlukta dönen dört eğri tekerleğiyle sırtüstü uzanmış yaşlı bir pislikböceğini andıran otobüstü.

VIII

"Anne Bia, Anne Bia, uyanıyor!"

"Tabii ki uyanacak çünkü onu ben iyileştirdim."

"Yine de bu kadar çabuk, inanamazdım..."

"Baba Bia, Yaşlı Şey, ben ne kadar zamandır insanları iyileştiriyorum?"

"Küçüklüğünden beri, elli yıl vardır!"

"Kaç tanesi iyileşmedi Baba Bia, söyler misin?"

"Hiçbiri. Hepsi iyileşti. Her seferinde gerçek bir mucize..."

"Mucize değil, hayır Anne Bia'nın sihirli eli!"

"Yine de bu sefer onun öleceğine gerçekten inanmıştım."

"Zavallı Yaşlı Şey, bu diğerlerinden daha sağlam, yüz yıl yaşayacak!"

Bir süredir Afrika uykusunda minik gülüşmeler eşliğinde bu fısıltıları duyuyordu. Gözlerini açtı.

"Bia Anne, gözlerini açıyor!"

"Gözlerini açtığını görüyorum. Ona hindistancevizi sütü ver."

Afrika, sütü içti. Taze, içimi güzel, şekerli, biraz asitli bir sıvıydı. Çocuk onu sevdi.

"Sevdi galiba."

"Baba Bia, sevdiğini görüyorum, hindistancevizi ni bitirdi."

Afrika yeniden uykuya daldı.

İkinci kez uyandığında ev boştu. Ama ona şöyle diyen bir ses duydu:

"Selam sana."

Hindistancevizi kırmaya yarayan gagası ve kırmızı kuyruğuyla soluk mavi, garip bir kuştan çıkan genizden, metalik bir ses. Kuş toprak bir kübün üstüne tünemişti.

"Selam," diye yanıtladı Afrika, "sen kimsin?"

"Ben papağanım, ya sen?"

"Ben çobandım. Aynı zamanda tüccardım. Sonunda, neredeyse..."

Hadi ya!" dedi Papağan, "Baba Bia gibi. Ve büyük ihtimalle sonunda çiftçi olacaksın."

"Dışarı çıkabilir miyim?" diye sordu Afrika.

"Bacaklarının üstünde durabilirsen seni kim engelleyebilir ki?"

Afrika dikkatle kalktı. Dikkate gerek yoktu, iyileşmişti. Sanki kaza yüzünden kaçırıldığı tüm hayat, uyurken geri gelmişti. Böylece bir sevinç çılgılığı attı ve koşarak evden çıktı. Fakat çılgılığı dehşet haykırışına dönüştü. Ev kazık temellerin üzerine oturtularak yükseltilmişti. Az önce kendini boşluğa atmıştı.

Afrika gözlerini yumdu ve şoku bekledi. Fakat başka bir şey oldu. İnanılmaz güçte iki kocaman kol onu uçarken yakalamıştı. Kendini Keçiler Kralı'nın büyük yatağı kadar geniş, kıllı ve içi dolu bir göğüste ezilmiş hissetti. Sonra ormandaki tüm kuşları uçuracak kadar güçlü bir kahkaha ko-ptu.

"Baba Bia, yine de biraz daha alçak sesle gülebilirsin!"

"Hay Allah, kimin aklına gelir ki!"

Tüm orman bunu protesto ediyordu.

"Anne Bia, tamam, bak, o tamamen iyileşmiş!"

Baba Bia, Afrika'yı, tahtaların arasından çıkan kısa boylu yaşlı bir kadına göstererek, kollarının ucunda sallıyordu.

"Tüm bu gürültülü gösterinin sırası değil Baba Bia, iyileştiğini görüyorum."

Afrika gözlerini kocaman açtı. Yaşlı kadının arkasında sivri kafalı dev siyah bir goril vardı. Meyvelerin en güzeli ve çok faydalı bir ilaç olan pembe renkli kavunağacı yemişlerini taşıyordu.

"Garip," dedi Goril, "Baba Bia senin onları iyileştirdiğini hiçbir zaman aklına sokamadı."

“Kes sesini koca hayvan!” dedi Anne Bia, “Beni memnun etmek için şaşırması yapar.”

“Ah! Tamam o zaman...” dedi Goril.

IX

Baba ile Anne'nin evleri dört ayağı üzerinde yemyeşil bir açıklığın tam ortasında yükseliyordu. "Neden kazık temeller?" diye sordu Afrika.

"Yılanlar bizi ziyaret etmesin diye küçüğüm."

Çevresi, sanki yeşillikler içinde bir kuyunun dibindeymiş hissi veren bitki duvarıyla çevriliydi.

Baba ile Anne Bia Afrika'yı iyileştirip beslediler. Ona hiçbir soru sormadılar. Onu çalışmaya zorladılar.

Gündüz açıklık alanla ve ağaçlarla uğraşıyorlardı. Gece ise sohbet ediyorlardı. Yeşil Afrika'daki tüm insan ve hayvanları tanıyorlardı. Her yerde, üç Afrika'da ve Öteki Dünya'da çocukları ve kuzenleri vardı.

"Öteki Dünya mı? O da nedir?" Baba Bia Afrika'nın az önce sorduğu soruyu cevaplamak için tam ağzını açacaktı ki kırılan dalların ve ezilen yaprakların gürültüsü sözünü kesti. Gürültü fazla yakından gelmiyordu fakat düşen ağaç öylesine büyüktü ki bütün orman düşüşünü duymak zorunda kaldı. Sonra uzun bir sessizlik oldu ve Baba Bia şöyle dedi:

"Öteki Dünya mı? Belki yakında Öteki Dünya'da olacağız..."

"Kes sesini öyleyse!" dedi Anne Bia, "Şu çocuğun aklına böyle düşünceler sokma."

Kimse istemeden Afrika, Baba ve Anne Bia'ya işlerinde yardım etmeye koyuldu.

Onlarla orman meyvesi yetiştirmeye gidiyordu, ayrıca her cumartesi üçü birlikte komşu kasabanın pazarına giderlerdi. İyi bir satıcı olan Baba Bia meyveleri çok yüksek sesle bağırarak satardı. İnsanlar Anne Bia'ya akıl danışmaya da gelirlerdi ki o neredeyse herkesi karşılıksız iyileştirirdi. Şüphesiz en çok ünlene Afrika'ydı.

Alışveriş biter bitmez herkes etrafında toplanırdı.

"İyi anlatıyor, ha?"

"İyi anlatıyor, değil mi?"

"Evet, iyi anlatıyor!"

“Peki ya seninki, senin hayatının hikâyesi... Bize onu anlatır mısın?” Baba Bia bu soruyu sorduğunda yağmur yağıyordu. Hem de ne yağmur! Hayatını anlatmaya yetecek bir zaman. Anne ve Baba Bia Afrika’yı başlarını ciddiyle sallayarak dinliyorlardı.

“Senin baban yok mu?” diye sordu Baba Bia Afrika anlatmasını bitirince.

“Babam yok, hayır.”

“Peki ya annen?” diye sordu Anne Bia.

“Hayır, annem de yok.”

Sıkıntılı bir sessizlik oldu çünkü üçünün birden aklına aynı fikir gelmişti.

Böylece Afrika kendisinden önce, Afrikaların tümüne ve Öteki Dünya’nın bütün topraklarına dağılmış on dört çocukları olan Anne ve Baba Bia’nın son çocukları oldu.

X

Evet, ama seneler geçtikçe daha çok ağaç devriliyordu. Orman seyrekleşiyordu. Baba Bia'nın alnı kırışıyordu.

"Endişelenme, bir gün mutlaka sona erecektir."

Ne var ki Anne Bia bunun sona ermeyeceğini biliyordu.

Yağmur mevsimi, kesilen ağaçlar denize dökülen *marigo*'lara (Yeşil Afrika'nın nehirleri) atılırdı. Afrika ile Goril'in nehrin kenarına oturmuş kabuğu çıkmış gövdelerin geçişlerini izledikleri bir gün Goril derin bir iç çekerek, "Uzun zamandır bunlardan hiç kalmadı..." dedi.

Afrika kafasını dağıtmak için sordu:

"Senin Gri Afrika'da bir kuzenin olduğunu biliyor musun?"

"Bozkırdaki yassı kafalı şişko bir bodur mu? Evet, bunu biliyorum," diye usulca cevapladı Goril.

Sessizlik. Ve sessizliğin içinde baltaların her zamanki gürültüsü.

"Peki ama bu ağaçlar nereye gidiyor?" diye sordu Afrika.

Goril doğruca nehre bakmaya devam etti:

"Nereye gitmelerini isterdin? Öteki Dünya'ya tabii ki!"

Ve sanki kendine söylermişçesine ekledi:

"Hay Allah, benim bir karara varmam gerekiyor, söyleyecek başka bir şey yok, karar vermeliyim!"

"Ben de," dedi tuhaf bir ses yakından bir yerden.

Bu, derin ve donuk bir sestir, neredeyse duyulmayacaktı.

"Bunun sana ne gibi bir zararı olabilir ki?" diye sordu Goril, "Sen ağaçlarda yaşamıyorsun ki!"

"Aynen öyle," diye açıkladı Timsah, "ben suda yaşıyorum fakat suyumun içinde şimdi ağaçlar yüzüyor..."

Baba Bia da bir karara varmıştı:

"Hadi," dedi, "gidiyoruz."

"Neden?" diye sordu Afrika.

Baba Bia onu ormanın sınırına götürdü, ona Afrika'nın kamyonla (bitmek tükenmek bilmeyen günler ve geceler boyu) geçtiği kuru ve çatlak toprak parçasını gösterdi.

"İşte,"

dedi Baba Bia, "çok

uzun zaman önce, orman ufka kadar uzanırdı. Bugün bütün ağaçları kestiler. Ağaç olmayınca da yağmur artık yağmıyor. Görüyor musun, hiçbir şey yetişmiyor. Toprak öylesine sert ki, köpek kemiğini gömemiyor."

Birden Baba Bia parmağıyla karşıyı işaret etti:

"Bak."

Afrika, parmağı izledi ve küçük, parlak ve sinirli bir şey gördü. Kafasının üstüne eğilmiş hançerini sallayarak inatla ormana doğru ilerliyordu.

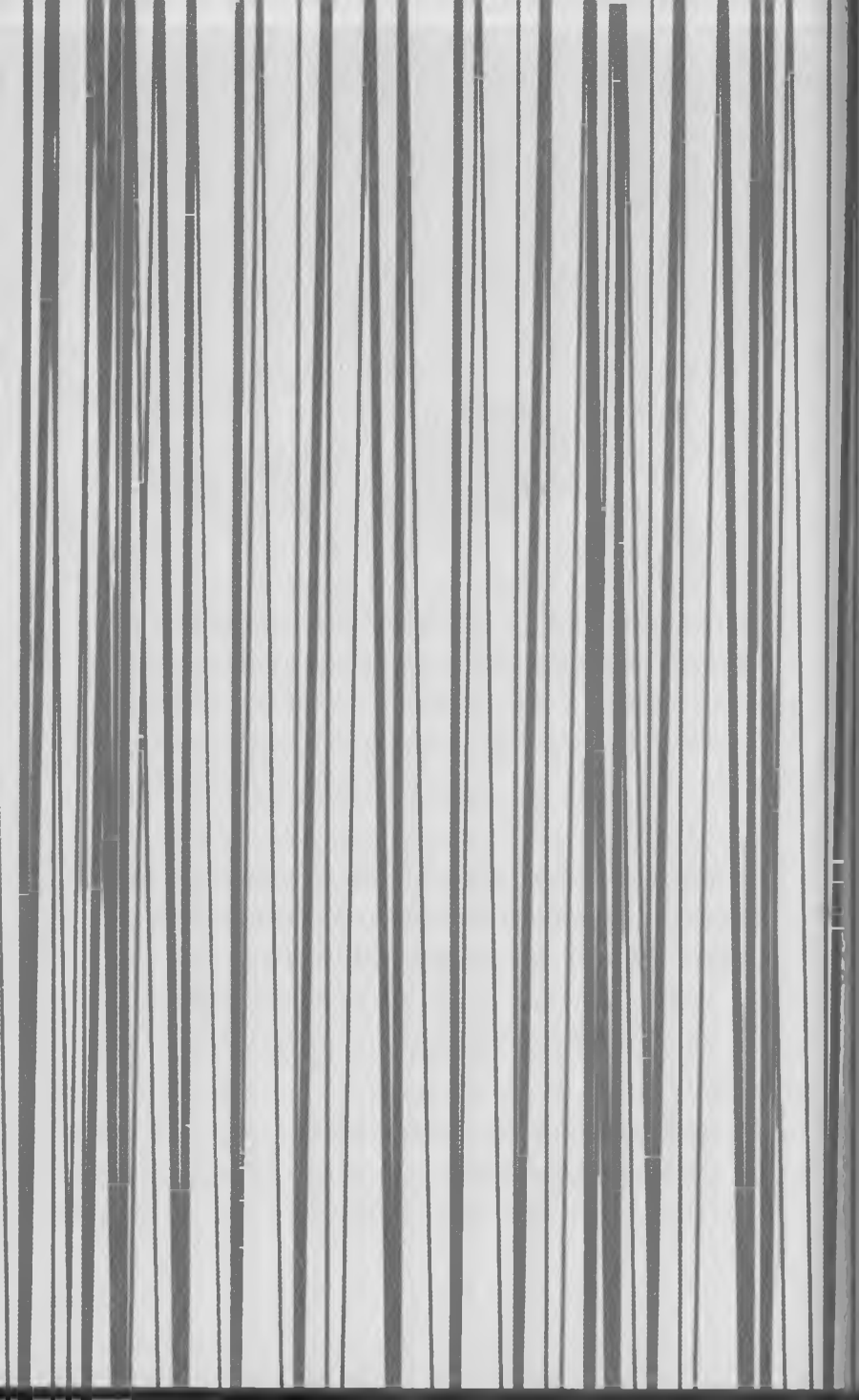
"Kara Akrep bile bu kuraklığa dayanamıyor!"

Baba Bia sustu. Yakıcı bir esinti bir toz bulutunu havalandırdı.

"İşte yeşilliğimizin geleceği!.."

Dudakları kurumuştü.

"Hadi," dedi Baba Bia, "gidiyoruz."

ÖTEKİ DÜNYA

Böylece Anne ve Baba Bia ve oğulları Afrika buraya, Öteki Dünya'daki evimize geldiler. Bizim şehrimizde bir kuzenleri vardı. Kuzen gazeteyi açtı ve Baba Bia'nın iş aramasına yardım etti. Baba Bia ne iş olsa yapardı, ama gazete yapacak neredeyse hiçbir iş olmadığını söylüyordu.

"Endişelenme," diyordu Anne Bia, "bir şeyler bulacağız."

Ve sonunda bir gün kuzen iş buldu.

"Burada," dedi tükenmez kalemle gazetede ki ilanı yuvarlak içine alarak, "senin işine yarayacak şey!"

Ve Baba Bia Belediye Hayvanat Bahçesi'nin "tropikal sera bakımı" bölümünden sorumlu oldu.

"Tropikal sera da neyin nesi?" diye sormuştu adam.

"İçinde ağaçların saklandığı bir çeşit cam kafes," diye cevaplamıştı kuzen.

Ağaçlar neredeyse ölmüştü. Baba Bia onları diriltti.

Afrika, hayvanat bahçesine girdiği günü hayatı boyunca hatırlayacaktı. Bunun nasıl bir şey olduğu hakkında en ufak bir fikri bile yoktu.

"Bir hayvan bahçesi," demişti Anne Bia.

Afrika bir bahçede nasıl hayvan yetiştirilebileceğini pek iyi anlamıyordu. Hatta üzgündü. Açıklık ve Yeşil Afrika için üzülmüyordu. Şehrimizin duvarları arasında hapisteymiş gibi hissediyordu. Ve yalnız! Yapayalnız...

Ama hayvanat bahçesinin demir kapısını geçecekti ki tanıdık bir ses onu durdurdu: "Selam şekerim! En sonunda beni buldun ha? Bu beni hiç şaşırtmadı!"

Birkaç saniye boyunca Afrika tek bir sözcük bile edemedi. Bu harikaydı. Gözlerine ve kulaklarına inanmayı reddediyordu.

"Tencere!"

Evet. Deve oradaydı, karşısında, dört ayağı üzerinde, demir kapıyla çevrili bir alanın tam ortasında.

"Tencere! Burada ne yapıyorsun?"

"Gördüğün gibi seni bekliyordum. Toa beni sattığından beri bir adım bile atmadım."

"Bir adım bile mi?"

"Tıpkı sana söz verdiğim gibi. Herkes beni yürütmeye çalıştı, ama boşuna; ayrıldığımızdan bu yana bir ayağımı ötekinin önüne bile atmadım."

Kalbi neredeyse artık atmayan Afrika duruma hâlâ inanamıyordu.

"Peki ama buraya kadar gelmeyi nasıl becerdin?"

Tencere, içinden kıkırdadı:

"Felçli bir deveyi kimin almasını bekliyorsun ki?"

Afrika yerinden sıçradı:

"Kendini öldürtebilirdin!"

"Yok hayır, sahibim beni yeniden satmayı tercih etti!"

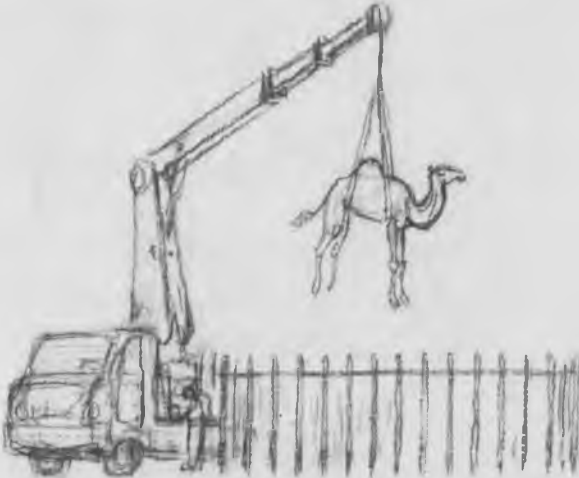
"Kime?"

"Ne önemi var ki? Başka bir alıcıya... ki o da beni sattı."

"Peki sonra?"

"Sonra, bir alıcıdan diğerine, derken sonunda hayvanat bahçesine hayvan temin eden adama rast geldim. Hareketsiz bir deve onun tam aradığı şeydi. Bana çok para ödedi."

Başka bir kıkırdama.

"Buraya gelmek için çok seyahat ettim. Gemi, tren, kamyon ve hatta vince bile bindim! (Beni bu alanın ortasına vinçle koydular.) Sensiz bir adım dahi atmam şekerim! Bir tane bile atmadım!"

"Şimdi ağlayacağım," dedi kendi kendine Afrika, "tamam, şimdi ağlayacağım!"

"Ama artık ayaklarımın uyuşukluğunu giderebilirim!" diye bağırdı Tencere ve birden zıplamaya, demir kapı boyunca son sürat koşmaya koyuldu. Sonra tozun içinde yuvarlandı, sonra hörgücünün üstünde ayakları havada kahkahalar atarak bir topaç gibi dönmeye başladı.

Kahkahalar kafesten kafese bütün hayvanlara yayılıyordu, sonunda Afrika'ya da sıra geldi. En çok gülen hayvan bağırdı:

"Hey devecik! Kendini Habeşistan Güvercini mi sandın?"

"Bu gülüş..." Afrika düşündü, "ben bu gülüşü tanıyorum!"

Ondan on metre uzakta, kocaman demir çubukların ardından Gri Afrika'nın Sırtlan'ı herkesten daha yüksek sesle gülüyordu. Sonra yanındaki kafesteki hayvana seslenerek, "E hadi 'Gözyaşı', sen gülmüyor musun? Deveye baksana!"

"Benim eğlenecek vaktim yok," dedi Afrika'ya o an tanıdık gelen ses, "ben çobanım, ben keçiyi izlerim!"

Ve ses (nasıl da hüzünlüdü!) ekledi:

"Zaten sen onu doğru dürüst izleyebilseydin biz burada olmayacaktık!"

"Ben elimden geleni yaptım!" diye protesto etti Sırtlan, "Sen benden daha iyi bir çoban değilsin!"

Tartışmanın olduğu yere koşan Afrika aniden durdu, derin bir nefes aldı ve şöyle fısıldadı:

"Merhaba Çita, adı 'Gözyaşı' olan sen misin? Artık üzölmene gerek yok, ben buradayım..."

"Merhaba Çoban, ben üzgün değilim, biraz yorunum. Canlı hayvan avcılarını keçiyi ve şunu yakaladıklarından beri Güvercin'i gece-gündüz izledim, o yüzden. "

Afrika şaşkın bir hale bürünen Sırtlan'a gülümsemi:

"Ben elimden geleni yaptım Afrika, seni temin ederim, ama onlar bana et vererek tuzak kurdular, beni tanırırsın, dayanmam zordur..."

"Ben," dedi Çita, "Güvercin'i yalnız bırakmamak için kasten yaptım. Baksana şuna, güzel değil mi?" Başıyla on metre ötede güvercinin Afrika şerefine neşyle dönüp durduğu alanı gösterdi.

"Gözümü ondan bir saniye bile ayırmadım," diye yineledi Çita. "Gece-gündüz! Nihayet, sen buradasın, artık dinlenebileceğim..."

Ve hemen uykuya daldı.

Hepsini. Afrika onların hepsini Öteki Dünya'nın hayvanat bahçesinde yeniden buldu. Bozkırların Gri Gorili ve kuzeni Ormanlarındaki ("Ne yapayım, ağaçlarımı götürüyorlardı, beni de almalarını istedim! Fakat nasıl olduklarına baksana: Ağaçlarımı bir kafese koydular, beni bir başkasına..."), Gri Afrika'nın Yaşlı Aslan'ı, Marigoların Timsah'ı, Kırmızı Kuyruklu Mavi Papağan ve bir akvaryumun parıldayan camının ardından hançerini sallayarak kuraklıktan kaçan Öfkeli Kara Akrep. Satıcı Toa bile! O artık dondurma satıyordu. Fakat yine aynıydı: Parmaklarını pamuk helvanın içinde gezdiriyor ve zamanını küfrederek geçiriyordu: "Ah Öteki Dünya! Öteki Dünya'dan bahsedersin ha!"

Evet, Afrika hepsini tanıyordu, hayvanat bahçesinin tüm sakinlerini. Hepsini, biri hariç.

II

"Ben hariç herkesi ha?"

Şimdi ilkbahar mevsimindeyiz. Kurt ve çocuk hâlâ karşı karşıya duruyorlar.

"Evet, Mavi Kurt. Bana öylesine yalnız öylesine hüzünlü geliyordun ki..."

"Ne garip çocuk," dedi kendi kendine kurt, "ne garip insan! Kara Alev ne düşünürdü acaba?"

Fakat kurdun, çocuğun gözünde gördüğü şey hepsinden daha şaşırtıcıydı...

Akşamleyin Anne ve Baba Bia mutfaklarında ayaktaydılar. Afrika karşılarında, bir taburede oturuyordu. Sarı bir ampul tavandan sarkıyordu. Anne Bia çocuğun iki eliyle tuttuğu kafasının üstüne eğilmişti. Çocuğun yalnızca bir gözü vardı. Diğeri aylardır kapalıydı. Sabahleyin uyandığında bile Afrika tek gözünü açıyordu.

Anne Bia üzgün üzgün başını salladı.

“Hayır,” diye mırıldandı kadın, “onu iyileştirebileceğimi sanmıyorum, bu sefer değil...”

Baba Bia bir soluk aldı ve tıraşsız çenesini kaşdı.
“Belki doktora götürmeyi deneyebiliriz?”

Denediler. Doktor damlalar verdi. Afrika'nın kirpikleri yapışmıştı. Sabahtan akşama kadar ağlaması gerektiği söylendi. Fakat göz açılmıyordu. Yeniden doktora gidildi. Açık sözlü bir doktordu.

“Hiçbir şey anlamıyorum,” dedi adam.

“Ben de,” diye karşılık verdi Anne Bia.

“Ben çok iyi anlıyorum,” diye düşündü Mavi Kurt.

Anne Bia mutfakta çocuğun üstüne eğilmişti, Baba Bia artık geceleri uyumuyordu, Mavi Kurt ise üzgündü.

Ya tek gözüyle ona bakmayı sürdüren şu çocuk!

Mavi Kurt birçok kez başını salladı ve en sonunda sordu:

“Nasıl bildin?”

Sessizlik. Çocuğun dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi, hepsi o kadar.

“Her şeye rağmen şu gözü kapalı tutacağıma dair kendime yemin etmişim!...”

Aslında kapalı gözkapığının ardında kurdun gözü uzun zaman önce iyileşmişti. Fakat bu hayvanat bahçesi, bu üzgün hayvanlar, bu ziyaretçiler... “Tek bir göz bunları görmek için yeter de artar bile.”

“Evet Mavi Kurt fakat ben artık buradayım!”

Doğruydu. Artık bu çocuk vardı. Afrika hayvanlarına Büyük Kuzey’i anlattı. Mavi Kurt’a üç Afrika’yı anlattı. Ve hepsi hayal kurmaya başladı, uyumadıkları zamanlarda bile!

Mavi Kurt ilk kez çocuğun omzu üstünden baktı ve net olarak Altın Pul’u ve Çita’yı, Sahra’nın altın tozu içinde, hayvanat bahçesinin ortasında delilikler yaparken gördü.

Çulluk ve topaç-devenin etrafında dans etmeye koyulan Kızıl Kafalar da kısa süre sonra onlara katıldılar. Baba Bia seranın kapılarını açtı, Yeşil Afrika’nın güzel ağaçları yolları doldurdu. En üstteki dalda Kuzen Gri ve Ormanların Gorili -nöbetçiler- yan yana oturmuşlardı.

Ve hiçbir şeyi fark etmeyen ziyaretçiler...

Ve dönmesine devam eden hayvanat bahçesi müdürü...

Ve Öfkeli Akrep tarafından takip edildiği için son sürat koşan Satıcı Toa...

Ve Sırtlan’ın neden bu kadar yüksek sesle güldüğünü soran çocuklar...

Ve az önce çocuğun yanına, Mavi Kurt’un karşısına oturan Kara Alev...

Ve tüm bunların üzerine düşen (hem de ilkbaharda!) Alaska’nın o her şeyi kaplayan, sırları koruyan sessiz karı...

"Kesinlikle," diye düşündü Mavi Kurt, "kesinlikle ilgi çekici bu, iki gözle görülmeyi hak ediyor."

"Klik!" diye ses çıkardı kurdun gözkapağı açılırken.

"Klik!" diye ses çıkardı çocuğun gözkapağı.

"Ben hiçbir şey anlamadım," dedi veteriner.

"Ben de anlamadım," dedi doktor.

Kitapla ilgili düşüncelerim:

.....

.....

.....